

interkom

ČS FANDOM

informační
servis
fandomu
1-2/2014

Fénixcon 2013 ve znamení vzpomínání i příslibů budoucnosti

Cesty na samou hranici sluneční soustavy, lidské fantazie i vzpomínky na starší ročníky conu a jejich pořadatele, z nichž nás ten nejnámější letos bohužel náhle opustil. Inspirativní rozhovory, zážitky a fotografie ze zahraničních conů, křty mnoha nových knih, vyhlášení vítězů řady literárních soutěží. A jako vždy především skvělá společnost a možnost dozvědět se spoustu informací přímo od pramene! První prosincový víkend se v Brně tradičně konal Fénixcon, pro letošní ročník spojený s putovním Parconem. Pro čtenáře XB-1 byl con obzvláště zajímavý – Vlado Říša a Martin Šust nastílnili chystané novinky, jichž bychom se měli dočkat příští rok. Rozhodně je na co se těšit!

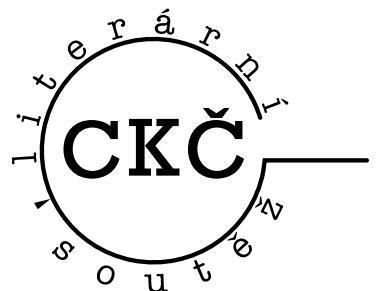
Pátek byl jako obvykle klidnější, mnozí návštěvníci ještě nepřišli a hlavní části programu se teprve chystaly. Po své besedě o hard SF jsem zamířila na přednášku Edity Dufkové o heliopauze, která byla poutavě přednesená a zajímavá. Sice bych uvítala zabrouzdání do větší hloubky tématu, ale ani u současné podoby jsem se rozhodně nenudila. Musím připustit, že jako správný asociální workoholik se silnou averzí k cigaretovému kouři vyplňujícímu veškeré chodby jsem po skončení přednášky vyrazila na pokoj, kde bylo ticho a hlavně dýchatelno, a ještě chvíli psala. Delší než nezbytně nutný pobyt v pokoji, kde naplno puštěné topení bylo sotva vlažné, ovšem druhý den vyústil v silnou bolest krku. Uznávám – workoholismus zdraví právě neprospívá. Sobotní program zahájila mimo jiné zajímavá beseda s redakcí Pevnosti. Po ní jsem vyrazila na promítání foto-

grafií z HonorConu, jehož se letos v listopadu zúčastnil – jako host a spoluorganizátor – spisovatel Jan *Johnak* Kotouč. Jeho vyprávění o komornějším americkém conu, účasti na pořádání i o běžném jižanském životě v USA bylo zábavné a poutavé.

Následná beseda s Vladem Říšou a Martinem Šustem odhalila, jaké novinky se chystají v časopisu, na webu i v rámci klubu čtenářů XB-1. Nebudu tu vše prozrazovat, podrobné informace by vydaly na samostatný článek, ale můžeme se těšit například na novou antologii městské fantastiky sestavenou Vladem, jež by měla vyjít na jaře, více rozhovorů a dalších zajímavostí. Odpoledne příjemně uteklo v restauraci za podnětných rozhovorů a také křtů knih nakladatelství Hydra a Rogerbooks, které pokřtili Jiří Walker Procházka a Františka Vrbenská. Netrvalo dlouho a nastala chvíle slavnostního večera conu. Na samém počátku se udílely ceny Encouragement Award evropského fandomu pro slibné autory (literární, výtvarné i jiné) z jednotlivých států. Za Slovensko cenu obdržela Lívia Hlaváčková, talentovaná spisovatelka fantasy známá z CKČ i jiných soutěží, již letos vyšel debutový román *Gwind: Nezabiješ*. Českou stranu tu letos reprezentovala má maličkost. Následné vyhlášení Ceny Karla Čapka proběhlo poměrně zábavně a svižně a jako vždy nastaly nezapomenutelné momenty ve chvílích, kdy nominovaní poznali ve čtené ukázce z vítězného díla kategorie právě svou práci. Smutnější okamžik nastal při udělování ceny in memoriam Zdeňku „Big Shamanu“ Zachodilovi, dlouholetému pořadateli Fénixconu, pokračování na str. 6

OBSAH

Fénixcon 2013 ve znamení vzpomínání	1	Časem s vědou – únor	17
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	Eroze nukleové citadely	18
Hvězdný bulvár	3	Třeštění letitého popularizátora	24
KMENY O	5	DOGMA	19
Kompletní výsledky 32. ročníku CKČ	7	Drakova šmačí poušť	19
Relativní realita	10	O Stříbřitělesklý halmochron	20
Křížník Thor a víchr z hor	11	XXV. ročník SOUTĚŽE O NEJLEPŠÍ	
Závan klíčovou dírkou	12	FANTASY 2014	20
Civilizační šok2	13		
Časem s vědou – Anděl, nebo d'ábel?	15	Příloha: Motiv iniciace v moderní britské	
Můj výlet k milosti	16	fantasy: komparace Harryho Pottera a	
Třeštění letitého popularizátora	23	Jonathana Strange	

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

Vítejte na stránkách Interkomu, který tentokrát vychází i pro účastníky a porotce CKČ. Opět vycházíme až jako dvojčíslo, zpytujte svědomí, neplatiči, takže dostanete nášup v jedné z nejoblíbenějších rubrik Časem s vědou a samozřejmě i v Třeštní. V tomto čísle najdete první díl práce **Motiv iniciace v moderní britské fantasie: komparace Harryho Pottera a Jonathana Strange** od Michaely Ševčíkové.

Potom, co si odskočil k beletrii a zvířel v CKČ 2011 s novelou Zamrzlí vesmír, se Martin Gilar opět začal věnovat cestopisným črtám, první díl jeho **Návodů k použití Ameriky** najdete na straně 13.

Hodně se nám toho do čísla nevešlo, tak brzy nashledanou.

Poděkování a anotace

Na tomto místě děkuji vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Antonínu Kudláčovi za usměrnění, připomínky a rady v průběhu jejího vzniku od začátku do konce. Dále mě díky patří Libuši Haubeltové za její pomoc a ochotu při závěrečných úpravách. A v neposlední řadě všem, kteří se mnou vydrželi až do konce.

Práce předkládá motiv iniciace jako archetypální cestu hrdiny v moderní britské fantasy literatuře. Zabývá se nejen žánrem fantasy a jeho tradicemi v britské fantasii, ale také použitím motivu iniciace v literatuře pomáhající utvářet žánry fantasy. Mapuje motiv iniciace od přechodových rituálů přes mýty k jeho uplatnění v této literatuře. Práce také předkládá různé změny a varianty tohoto motivu. Na tomto motivu jsou srovnána dvě díla, a to romány **J. K. Rowlingové o Harrym Potterovi** a román **Sussany Clarkové Jonathan Strange & pan Norrell**.

Michaela Ševčíková

Předplatné IK a jak jej poslat na to jediné a správné místo

Změna, potažmo připočítání DPH k poštovnímu mě přimělo konečně spočítat reálnou výši předplatného, které jsme tuším měnili (zvyšovali :-)) naposledy v minulém tisíciletí, takže to bude pro rok 2014 činit okrouhlých **300 Kč**. Kdo již zaplatil (do konce minulého roku obvyklých) 250 Kč, má jako odměnu za svůj vzorný přístup mimořádnou slevu.

Povšimněte si prosím, že jsme přešli k Fio bance, takže pro platbu z České republiky používejte číslo konta: **2700397108/2010**

a pro platbu ze Slovenské republiky **2700397108/8330** (platbu zadejte jako vnitrostátní převod).

Na toto konto tedy, pokud jste tak již neučinili jinak, pošlete tři sta korun (čísly 300 Kč, respektive 12 euro, nebo podle momentálního kurzu), nebo můžete předplatné poslat složenkou na **mé jméno** a adresu redakce (je v tiráži :-)).

Podívejte se pozorně na svou adresu na obálce tohoto IK; najdete-li tam za svým jménem ? či !, pak vězte, že další IK nedostanete, pokud nezaplatíte 300 nebo 550 Kč.

Pokud jste nebyli na Podzimní poradě, můžete poslat i roční klubový příspěvek 450 Kč, já to nějak administruji.

Zdeněk Rampas

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 1-2/2014 (289)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6,
161 00 Praha 6,
Česká republika

e-mail: zrampas@gmail.com
<http://interkom.vecnost.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka:

Kristýna Benediktová

Redakční kruh:

Richard Klíčník a Michaela

Autoři tohoto čísla:

Dalibor Čáp, Egon Čierny,
Martin Gilar, Filip Gotfrid,
František Houdek, Petr Kaufner,
Vilma Klímová, Jan Křeček,
Hana Nájemníková, Julie
Nováková, Richard Podaný,
Zdeněk Rampas, Michaela
Ševčíková, Jiřina Vorlová,
Patrick Zandl

Sponzoři tohoto čísla

Jan Haberle
Daniela Kovářová
Jiří Doležal
Jiří Grunt

Vychází nepravidelně.
Uzávěrka tohoto čísla
byla dne 13. 2. 2014

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze
© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

Hrdina, často cvok mezi cvoky, se bouří proti dávno neexistující autoritě rodičů, církve, státu i společnosti.

Alexander Tomský o současné literatuře

Jednoho rána přišli za Josefem K. dva muži a odvedli ho do kanceláře... **Franz Kafka: Pracovní proces/Satal-Twitter**

Nejsme hrdý národ. Jenže jsme tu furt. Přišel Němec, pobyl a zase odešel a my jsme tady furt. Přišel mužik, pobyl, odešel a my jsme tady ještě pořád furt. Přišla Unie, pobude, a až se rozpadne, my tu budem furt. Těžko nás porazit, když nebojujeme. A žádný vetřelec nezvládne poslouchat naše vtipy dýl jak čtyři sta let, to je vyzkoušeno. Nestojíme za moc, ale ještě pořád stojíme tady. To není špatné. **Starý mrzout / The Zeitung**

Když se to hýbe, zdaňte to. Když se to hýbe ještě dál, regulujte to. Když se to už nehýbe, dotujte to. **Ronald Reagan**

V USA je taková zima, že Obama strká ruce do vlastních kapes. **předpověď počasí**

Dle Palestinské samosprávy zemřelo při útoku na palestinského velvyslance v ČR 45 dětí a 28 žen. OSN odsoudilo útlak Palestinců ze strany ČR. **Twitter**

● **5. prosince** jsem se zastavil v Tritonu pro recenzní výtisky a pak stihl zajít do Českého centra na křest dvou korejských knih, které Jarda Olša jr. dohodil Argu, potažmo Richardu Klíčníkovi. Křest byl vpravdě mezikontinentální, probíhal v polední Praze a večerním Soulu (tam ve 20.00), vše díky Skype slovem i obrazem. Na české straně konferovala Petra Jungwirthová, na korejské Jarda Olša, jr. spolu s autorem Říše světla jménem Kim Jongha.

Zastihl jsem tu Danu Kalinovou, dohodli jsme se, že se po novém roce sejdeme kvůli Světu knihy, Jaroslava Olšu staršího, Ivanu Bozděchovou a samozřejmě Richarda Klíčníka a Geňu z Arga, překladatele knihy Tomáše Horáka a zástupkyni PalmKnih... Nakonec to bylo docela příjemné poledne, které se protáhlo skoro do dvou.

● **6. prosince** vyrážíme do Brna na Parcon/Fénixcon, první bez Big Shamana. Jedeme s Michaelou odděleně, abychom to teroristům neusnadňovali a také proto, že někdo musel zůstat doma, dokud se nevrátí z práce synáček. Já přijel s Jirkou a Jarkou Doležalovými, přibrali jsme ještě Toma Štípského, Michaela až s Klímovými.

Slavnostního zahájení se ujal Šamanův zástupce a nástupce Roman Hruška, na Šamana pěkně zavzpomínal Ondřej Herrec. Bylo to skvělé, jen chlapi samým dojetím zapomněli zahájit Parcon. Příště se jim to snad už nestane :-)

Další pořady jsem nestihl, protože si Martin Koutný vymyslel poradou o organizaci slavnostního večera. Začátek porady

kolidoval s přednáškou Franty Novotného a Jana Šimůnka, tak jsem byl ušetřen nutností vybírat si mezi nimi, jinak byla ale zcela k ničemu a v podstatě sestávala z Martinova oznámení, jak to bude dělat, protože si to tak připravil a nic již nestihne měnit. Takže zapadl i můj návrh udělit CKČ a ceny fandomu ve dvou samostatných blocích. To pak vedlo k tomu, že Cena slovenského fandomu Drak byla předávána asi až za hodinu po hodnostně odpovídajícím Ludvíkovi. (A Cena presidenta ČS fandomu po úmorném bloku XB1:)

Ve 22.00 začala Porada ČS fandomu (v ČR a na Slovensku) o Eurocenách, Ceně Karla Čapka a Parconech 2014 a 2015.

Peťo Pavelko „zpřesnil“ informace o Euroconu a Worldconu, které proběhnou v Británii, ale nikoli v březnu, ale později, doufám, že to někdo zapsal, protože já ne.

Ukázalo se, že Porada na conu může mít smysl, když a) musí řešit problémy, které fany opravdu zajímají až pálí, b) seznam těch problémů je předem připraven a prodiskutován c) poradou řídí někdo jako Lulu (sakriš, máme ještě někoho takového?) d) obě části fandomu mají čas probrat věc na národních poradách, ale to lze částečně i po internetu.

Dáreček se roztomile omluvil za to, že my Češi (podvědomě) považujeme CKČ za svou, protože ji financujeme, a tak se stalo, že slovenská část fandomu nebyla předem informována o zpoplatnění ceny (a nebyla ani u rozhodování o tom).

Jiřina doložila, že se tím počet účastníků nezměnil, a to ani kvantitativně, ani národnostním složením. Takže se došlo k tomu, že změna byla vlastně pozitivní, i když možná ne dost pozitivní, jak by řekl fandomový klasik.

Zkrátka Porada na Parconu docela pohodová, protože vše bylo předjednáno a nebyla „o diskutování“, ale „o informaci a jejím schválení“, Parcon 14 bude v Blavě (Dom odborov se bude bourat či přestavovat, takže jde o to jej ještě využít), Parcon 15 možná zase na Fénixu, ale pořadatelé nic neslibují, dokud nebudou mít smlouvu s Hotelem.

Kouzelný byl Randal, když zcela ignoroval reálný stav a argumentoval nutností dodržovat bod stanov o tom, že se Parcon rozhoduje dva roky dopředu, cituji po paměti: „budu dělat Parcon, seženu si na to dotaci, já dělám v Kopřivnici do lokální politiky, a pak ji budu s pokutou vracet, protože nějaký eurokrat zjistí, že jsem nedodržel statut, neb mi byl Parcon přiklepnut jen rok před konáním“.

Na conu byla i rakouská delegace, zde je reportáž Niny Horvath. Pokud umíte trochu německy, její dojmy najdete zde: blog.agm-magazin.de/sci-fi-treffen-so-war-die-fenixconparcon-in-bruenn

● **7. prosince** ráno jdeme trochu vystydnout na Vánoční trhy do Brna a pak na besedu o Myceliu. Sedím vedle Ondřeje Ševčíka, se kterým pak zajdu na pozdní oběd. Stěžuji si na spoustu chyb v bakalářských pracích, které přetiskujeme v Interkomu, nemyslím ty věcné, spočívající hlavně v nezalostí některých pramenů, já bych u humanitních vysokoškoláků chtěl alespoň pravopis a základy interpunkce. Ondřej se mi svěřil, že v diplomkách, které zadává, objevuje už i smajlíky...

Od 19. 00 uvádím besedu o e-knihách, Pavel Mikuláščík s Jiřinou zajistili nesmírně fundované hosty, takže mi stačilo

uvést Jirku Vlčka jako distributora, Roberta Pilcha jako nakladatele a Martina Rogera Králíka jako vydavatele (eJupitera) a pak s inteligentními dotazy od přítomných běžela beseda takřka bez mého zásahu.

Pak jsem musel odběhnout, abych stihl začít předávat, protože jsme s Lulu měli předat Eurocenu Julii Novákové a Lívili Hlavačkové.

Následovalo tradiční předávání Ceny Karla Čapka, proběhlo celkem dobře, to znamená úplně stejně jako by to bylo na předminulém Parconu a nebylo nutné ještě udělit spoustu dalších Fénixových cen a Ikaros atd.

Martin na všechny spěchal, ale sám nedokázal zrychlit a při

knihi o subkulturách Kmeny nula. Přijel jsem trochu později a trochu jsem i bloudil, naštěstí mě navigoval Honza Poláček, který u toho také chtěl být, a tak jsme společně našli Danu a Dalibora Čápo, se kterými jsme tam vydrželi, dokud nás nevyhnal příšerný kravál provozovaný tamní kapelou.

● **13. prosince** se s Vladovým výtiskem Křížníku Thor zastavuju u Pagiho, už je po operaci celkem sebraný, Pavel Březina mu pomáhá s nákupy, aby ty stovky shodů nemusel absolvovat denně, naopak děti jej již příliš nenavštěvují, z toho poznal, že už vypadá lépe.

Pak s Michaelou vyrážíme na Vánoční večírek Kristin Olsonové, dorazili Klímovi, Viktor Janiš, později i Honza Vaněk a Líba,

Dana Čápo, Zdeněk Rampas, Jan Poláček (foto Dalibor Čáp)

úvodu jednotlivých kategorií nás nešetřil ani četby ukázek z věcí, jejichž autor si pro nepřítomnost nepříšel pro cenu...

Někdy v druhé polovině večera okolo desáté hodiny se mi podařilo předat Cenu presidenta ČS fandumu Jiřině Vorlové, pochybuji ale, že si to nějak užívala, nemohla v tu dobu najít klíč s salódku, kde měla věci pro CKČ, a šel jsem si dát opožděnou večeři. Ještě posezení s přáteli a Parcon pomalu končil...

Shrnuto a podtrženo: v daných podmínkách Martin skvěle zvládl předávání CKČ a ostatních cen, překonal většinu úskalí, které to s sebou neslo, (o některých je ale třeba říci jako v té anekdotě o socialismu, že by bez něj vůbec nenastaly).

Hrubou chybou bylo, že cena slovenského fandumu Dráčík byla vyhlášována až za kdekou anketou, a ne společně s Ludvíkem, je pravda, že Lulu nedorazila na poradu s Martinem, aby mu to připomněla, rovněž tak je pravda, že Martin stejně nedokázal dohodnuté body dodržet.

● **8. prosince** informuji Pagiho o Parconu a Poradě na něm.

● **12. prosince** zastavil jsem se u Vlada Říši pro Křížník Thor, má nějak zmožděná záda, když do něj ze zadu narazil bodec o třicet kilo těžší a třicet let mladší. Pak pílím ke Kruhu, kde mám schůzku s Filipem Škábou a Honzou Kovanicem, dlouho se tam ale nezdržím, jedu na Smíchov do Meetfactory na křest

Michaelou vyrážíme na Vánoční večírek Kristin Olsonové, dorazili Klímovi, Viktor Janiš, později i Honza Vaněk a Líba, Martina Mašínová z Alabastrosu, spousta Američanů... hodně dětí, ale Benjamin byl i letos nejmladší.

● **16. prosince** poslední RUR v tomto roce, dorazila Jiřina Vorlová a Honza Vaněk jr. Nafasuju Pevnost a XB1, kdy je ale otevřu, pokud to neudělám hned v metru, asi se k tomu nedostanu.

Večer mluvím s Netopejrem, další smutná zpráva, Michal Frank, seznámil jsem se s ním na Netopejrových narozeninách, odjel na motorkářskou túru přes Jižní Ameriku, vyjeli někam moc

vyšokou a asi i moc rychle a dostala ho horská nemoc, něco podobného jako Zdeňka Páva, za jehož vdovou se zítra chystám do Plzně.

● **17. prosince** v Plzni probíhá křest Danieliny knihy *Jak se dělá štěstí*, vymyslel jsem, jak spojit obě akce, logisticky to bylo náročné jak válečná výprava Alexandra Makedonského, ale nakonec jsem kvůli zapomenutému mobilu zůstal doma a odpočíval od předvánoční šňůry akcí.

● **18. prosince** okolo poledne se konala Vánoční besídka v Tritonu, každý byl v poslední době v nějakém převážně německém zahraničí, když jsem si vzpomněl na svou „cestu“ do Plzně, všechny jsem v duchu litoval.

Pak jsem s Michaelou absolvoval Vánoční výstavu v podzemí Betlémské kaple a potom jsme se vydali na křest Plnou parou. Přišli jsme s Michaelou trochu později, tedy až po křestu (razím tento tvar pro knižní křest, jinak používám „z křtu“ :), podařilo se mi zaměnit ulice Ve Smečkách a V Jámě. Ale i tak to stálo za to, nevěděl jsem, že tam budou i Pavel Kosatík a Jarda Olša jr. jako zástupci generace antologistů, od které se Martin Šust učil. Nevýhodou bylo jen to, že tam bylo tolik lidí, se kterými by bylo prima promluvit, že se to nedalo stihnout.

Takhle to komentovala Vilma Klímová: *Pěkně to bylo. Pros-*

tor mikroskopický, lidí tak akorát, promluvit jsem stihla s většinou. „Oficiální“ část se odbyla bleskově, promluvil Richard, Hyperion, Jarda Olša, Pavel Kosatík, každý tak zhruba minutu. Kniha se nepolévala, všichni usoudili, že je to škoda. Když si vzpomenu, jak jsem dumala, co ještě vymyslet na křest Mycelia, aby tam byl nějaký program a něco se tam dělo, tak je to legrační, tohle byla fakt minimalistická verze. Nicméně měli jednohubky a byly podstatně chutnější než mimozemské sušenky (což na druhou stranu není těžké) :D

Smutnější to bylo, když jsem si na chvíli přisedla ke stolkům k Janě R. a Janu K. - Jana ovdověla před dvěma měsíci, Honza K. před měsícem, tak si tam tak depresivně notovali a probírali, které prášky jsou nejlepší. Janě teď zbývá ještě jedna che-

moška a pak operace, kterou buď nepřežije vůbec, nebo jí prodlouží život o pár měsíců, tak tam rozebírala, kterou sérii se ještě snažit dopřelozit, aby to po ní nemusel přebírat jiný překladatel v půlce. Jestli se tu někdo užírá tím, že snad má nějaké „problémy“ či „starosti“ - tak teda v tomhle kontextu fakt NEMÁ. Tohle je opravdová hrůza.

No a pak jsme šli s Honzou K. společně na metro, na Václaváku postáli před Václavem s mozaikou Václava Havla, hromady svíček všude. Bylo mi vyléchnout přesné podrobnosti toho, jak onehdá za invaze v Liberci narazil do baru tank (Karolina F. ví). Honza to má rozepsané, ale bohužel je to román z té nešťastné série Kroniky karmínových kamenů, před kterou se moc zářná budoucnost zrovna nerýsuje.

KMENY 0

Zpočátku vypadala digitalizace mého archivu zcela nevinně. Naskenuji si fotky a diapozitivy a kamarádům, kteří na nich jsou, je pošlu. A tím to končí. Mnohem později se ale ukázalo, že tím to zdaleka nekončí. Někteří si digitální obrázky také archivovali a ukazovali dalším kamarádům, a tak mne před nedávnou dobou překvapil Zdeněk Rampas s požadavkem na datování a doplnění popisu akce nebo místa, kde byly některé z našich třicet let starých fotografií pořízeny. Ještě větším překvapením ale bylo, proč bylo toto upřesnění potřeba.

Vladimír 518, o němž jsme, příznáme se, slyšeli v této souvislosti poprvé, se rozhodl sestavit knihu, která „zkoumá české městské subkultury a nezávislé společenské proudy“ před rokem 1989. A tak se mezi motorkáři, depešáky, máničkami, nudisty, skejťáky, tuningáři a dalšími „podivnými“ skupinami ocitli i scifisti. A kdo je nejpopulárnější podat informace o scifi hnutí? Přece prezident československého fandomu Zdeněk Rampas. A ten měl v archivu i nějakou tu naši dávnou fotodo-

kumentaci. A tak se v knize ocitly i některé naše snímky. Upravené, oprášené a vylepšené.

Samozřejmě nám to udělalo velikou radost, a tak jsme se po komunikaci s vydavatelem zúčastnili i oficiálního představení a release knihy, které proběhlo 12. 12. 2013 v Meetfactory na Smíchově. Na akci v rekonstruovaných prostorech původně průmyslového objektu se sešlo velké množství lidí, zastupujících zřejmě všechny v knize pojednané kmeny. Vzhledem k časovému posunu mezi popisovaným obdobím a realizací knihy, kdy došlo i v povaze, smýšlení a životním stylu k jistému posunu, nebylo zcela zřejmé, kdo ke kterému kmeni patří, a tak tam nebyl nikdo s fialovým hřebemem na hlavě, nikdo nepřijel dovnitř na motorce ani tam nebyl nikdo nahý.

Potkali jsme se tam se Zdeňkem a Honzou Poláčkem, vyvedli si autorský výtisk mohutné knihy a chvíli se dost marně pokoušeli si povídat. Ale vzhledem k hladině hluku provozované hudby to bylo poměrně marné. A tak jsme se po celé hodině, kdy jsme dle našeho názoru dostatečně nasáli pestrou subkulturní atmosférou, rozloučili s jedinými dvěma známými a milými lidmi a jeli knihu studovat do ticha soukromého archivu.

Starknest

pokračování ze str 1 jenž zemřel letos v květnu. Minutou ticha všichni přítomní uctili jeho památku.

Druhá polovina večera zahrnovala vyhlášení výsledků počtu literárních i jiných soutěží, což jí trochu uškodilo; když se představují výsledky už desáté soutěže za sebou, divákova pozornost přece jen trochu poleví. Martin Koutný ale i tak dokázal zbytek programu udělat natolik zábavný, jak to v rámci možnosti šlo, a do značné míry ho zachraňoval. Nejpěknějším bodem druhé části slavnostního večera bylo vyhlášení Daidala, jemuž přecházela vtipná slovní výměna Martina s Vladem, který ho na střední škole učil chemii. Vítězkou soutěže se stala Božena Čechalová s povídkou *Spirit a Opportunity*, na niž se už za pár týdnů můžeme těšit v lednovém čísle XB-1. Velmi

mne potěšila i zasloužená Cena prezidenta fandumu pro Jiřinu Vorlovou, pořadatelku CKČ a vedoucí literárního workshopu. Po skončení oficiálního programu opět následovala zábava s přáteli v restauraci, nicméně i druhý večer jsem se bohužel vytrčila ze společnosti už před půlnocí, neboť následky ledového pokoje v podobě bolesti v krku a silící únavy si začaly vybírat svou daň. Jednou z nejlepších částí conu byla pak závěrečná cesta zpět do Prahy s Leszim, Františkou Vrbenskou, Leonardem Medkem a Janem Kantůrkem. Jízda utekla za příjemného a inspirativního rozhovoru snad až příliš rychle; nastal příjezd do Prahy a definitivní zakončení letošního Fénixconu. Nezbývá než se těšit zase na příští ročník! **Julie Nováková**

● **19. prosince** kvačím ke Kruhu, ale ještě je čas, tak zajdu popřát do Krakatitu, tam narazím na Flada z Islingtonu, poptal jsem se, jak žijí jako klub, potom co je život rozechal do různých zaměstnání, v podstatě se přesunuli do kategorie občasných čtenářů a kontakty udržují dál, ale ne hlavně kvůli SF, čili jako my všichni :-)

Když pak ke Kruhu dorazil Franta Novotný, probírali jsme film *Všechno je ztraceno* s R. Redfordem, pak se objevili ještě Vlád'a Němec a Jirka Sedláček, ale to už jsem všem jen popřál k Vánocům a vyrazil dál.

● **21. prosince** malé Vánoční posezení u Tichých Čermáků, přijel jsem po šesté, když už odpolední dýchánek trval asi třetí hodinu, nicméně i tak na mě zbylo pár výborných Dárečkových chlebičků. Na chvíli se objevil Pagi, ještě se musí po operaci šetřit, Dáreček pokračoval v cestě na rodné Slovensko a zjistil, že nemůže najít svetr, dodnes nevím, kde jej nechal, nakonec Peťo Pavelko dovezl Dárečka na nádraží (v Láďově svetru :)

● **31. prosince** trávíme Silvestr u Klímových, spolu s námi ještě Franta Novotný, Vladan a Věra Rámišovi, Bidlo, všichni Tiši Čermáci, Honza Vaněk, jr. s Libou Mohelskou, Viktor Janiš s Haničkou a Danielem, Milena Eková s Viktorem, počítám, že Vilma musela vedle své rodiny nasytit a napojit tak dvacet hostů. Michaela bohužel musela po šesté vystřídat chlapečky doma, já se zdržel cca do jedné, kdy jsem odjel v nebyvalém pohodlí s Rámišovými.

Pohled na popůlnoční silvestrovskou Prahu byl docela zajímavý.

● **1. ledna** hodnotím projevi veřejných činitelů a asi největší smysl dávalo zamyšlení Starého mrzouta, viz *Odposlechnuto*. To jsem ještě netušil, jaký mě čeká pekelný leden, a že tento Interkom dostanete tak pozdě. Ale o tom a o vydávání koreanistické literatury víc přišťe.

● **2. ledna** krátce U Kruhu, Vlado Riša se zdržel neobvykle dlouho, asi má hlídání pro psa :-)

● **9. ledna** U Kruhu Franta Novotný a Honza Kotouč, Honza byl na Weberconu a s Frantou rozebírali své postřehy z návštěvy Charlestonu a lodě USS Yorktown. Později dorazili Vlád'a Němec, Edita Dufková (s malým tajemstvím, které teď bude roky růst), a Hanina Veselá.

● **13. ledna** dopoledne jsme se dohodli s Honzou Poláčkem a Vilmou, že se sejdem v sobotu prvního února na Pragofestu.

Odpoledne jsem se vydal do Tritonu a pak do Čáslavské, tím pádem jsem tam byl o dvě hodiny dřív než obvykle. S Filipem jsme probírali stav Fandumu a Akademie, nebylo to úplně veselé, proti Filipovu pesimistickému názoru, že nejlepší je na všechno se vykašlat a nechat brblaly a internetovou lúzu, ať si to dělají sami, já přišel s konstruktivním řešením nic neměnit a táhnout káru dál. Věru by se zdálo, že by v naší diskusi bylo místo i pro třetí pohled na věc, ale diskutovali jsme tam jen sami dva. Když bylo okolo čtvrt na sedm a chtěli jsme zavřít krám, dorazili Honzové Vaněk, jr. a Macháček. Prvně jmenovaný navíc donesl výborné tyčinky surimi (nedůvěřivý pesimista Filip si je odepřel, takže jsem si mohl dopřát).

Honza prolisoval Pevnost a našel Kotletův článek o tom, jak psát, dvě stránky plné hlášek by se daly shrnout do věty pište o tom co znáte a na nic si nehrajte, když jsem před časem prohlásil, že to naši autoři nedělají, pokusila se mě vlastencko-opilecká liga vyobcovat z fandumu, možná když jim to řekne někdo vystupující jako přisprostlý šašek, tak to třeba pochopí. Uvidíme, zda Kotleta projeví stejnou odvahu, s jakou tepe naše náctileté autorky, i vůči koryfejům dobrodružné spisby a kolegům hláškařům.

● **17. ledna** vychází v příloze LN rozhovor s Vladimírem 518, na dotaz co říká úspěchu svých Kmenů 0, pravil že je rád, ale to, že má něco úspěch nemusí vždy znamenat, že je to dobré, takové větičky obvykle trousí ti úspěchem nepostizení :-).

● **19. ledna** posílám povídky Jirky Olšanského a Honzy Hlavičky do třetího svazku kroniky české SF Ivana Adamoviče. Zním i zařazenou práci Vilmy Kadleckové, takže se na celou knihu těším už dnes.

Večer se ozval Jarda Olša, zase ještě nemá hotovou svou stať o HHS, vymlouvá se na Viktora, to se mi ale sešli dva povedení prokrastinátoři.

● **20. ledna** se dovidám o existenci *Walker & Volf - audio vydavatelství*, chystají například čtení Hvězdných honáků, ty vydají na 21 hodin poslechu, další jejich titul *Asfalt* od Štěpána Koprivky je ještě o dost silnější, začínám se domýšlet, jak to vypadalo v mučírňách Sadáma Huseina.

● **21. ledna** podal Pagi na podatelnu MV ČR nové stanovy ČS fandumu v ČR. Změny zohledňují nový Občanský zákoník (to ještě netušil, že vše okolo spolkového života bude jinak a jak jinak než hůř). **Zdeněk Rampas**

Mimořádný zpravodaj CKČ

Kompletní výsledky 32. ročníku CKČ

Pro výpočty bodového hodnocení je používán tento vzorec: $Součty = \text{suma získaných bodů} - \text{viz počet získaných } n\text{-tých míst, } n\text{-té místo je ohodnoceno } 60/n \text{ body (60, 30, 20, 15, 12, 10)}$. Je-li na začátku řádku =, došlo u povídek ke shodě bodů a jsou zařazeny na stejné pořadí.

S tučně uvedenými příspěvky se můžete seznámit ve sborníku *Mlok 2013*, kurzívou jsou povídky otištěné v *Kočasu 2013*, další práce jsou plánovány do *Kočasu 2014*.

Mloka získala **Lenka Štiblaríková** za novelu *Bratislavská bludička*, ostatní vítězové kategorií si odnesli Pulce. Nejúspěšnějším nováčkem soutěže a držitelem ceny Skokan se stala Kateřina Růžičková.

Mikropovídky

#	S.	1	2	3	4	5	6	Název
1.	805	4	10	6	7	-	4	Doležal Karel: Otázka víry
2.	791	4	8	8	5	3	4	Molcarová Václava: Múza pokřivenců
3.	732	3	6	9	6	6	3	Rečková Jana: Jedenáctero
4.	643	4	6	3	5	4	4	Lukačovičová Lucie: Pobřeží velryb
5.	491	2	6	1	3	8	3	Novotný Jiří (Laurent Cellier): I kdyby trpěli jiní...
6.	477	2	3	5	3	6	5	Rusková Dana: Štíty velitele Kesslera
7.	409	2	3	4	3	2	5	Slováková Petra: Tetsuyo
8.	324	1	1	1	4	7	7	Vágenknecht Václav: Klid, prosím!
9.	314	-	3	3	2	7	5	Dvořáková Miroslava: Zimří
10.	308	1	3	2	2	4	4	Šimůnek Jan: Obhajoba
11.	307	-	4	2	3	6	3	Zelenka Jaroslav: Pokrok
12.	303	1	-	4	5	4	4	Hrůša Petr: Vždy je někdo vyšší
=	303	1	2	2	3	4	5	Čavojevová Katarína: Hovor bez záznamu
13.	287	-	2	1	3	6	9	Vaňková Jana: Chlapec jménem Tom
14.	263	1	1	3	3	4	2	Páleník Ondřej: Kravata, banán, káva, kravata
15.	261	2	1	1	1	3	4	Kousal Jaroslav: Stařena
16.	256	-	-	4	4	3	8	Kochlica Martin: Perspektivny druh
17.	254	-	-	2	6	7	4	Kovanic Jan: Paralaxa
18.	252	-	1	2	8	1	5	Plaček Petr: Konfrontace
19.	236	-	2	2	-	3	10	Sigmundová Linda: Romance pro upíra
20.	215	1	1	1	1	5	3	Herma Lukáš: Přesýpací hodiny
21.	212	-	1	1	-	6	9	Lanc Marian: O krabičce, která se zobila
22.	202	-	1	2	2	6	3	Kovanicová Tereza: Pán času
23.	192	-	1	3	4	1	3	Milec Erik: Syn Boží
24.	182	1	1	3	-	1	2	Boušek Patrik: Atlas

=	182	-	3	-	2	1	5	Korábková Kateřina: O Červené Karulce
25.	172	-	2	2	2	1	3	Pocha Mark E.: Posledné zápisky z denníka ostro sledovaného občana
26.	170	-	-	2	2	5	4	Poslušná Radka M.: Památkář
27.	168	-	-	3	2	4	3	Boušek Patrik: Ratio ex Machina
28.	164	1	-	1	4	2	-	Rudavská Ingrid: Posledná večera
29.	161	-	1	2	1	3	4	Rohlík Zbyněk: Antonín Bartůněk, lovec
30.	160	-	-	4	2	-	5	Novotný Jiří (Laurent Cellier): Úhel pohledu
31.	153	-	-	1	3	4	4	Laurent-Škrabalová Viktoria: The Great Cucumber Massacre
32.	146	-	-	2	4	3	1	Čečáková Barbora: Večernice
33.	121	-	-	1	3	3	2	Dušek Pavel: Tlustý hoch uprostřed pouště
34.	118	-	-	1	2	4	2	Štarková Petra: Rovnoprávnost
35.	117	-	-	1	3	1	4	Petrásek Tomáš: Generál
36.	111	-	-	1	3	3	1	Braun Jan: Ponožky, které zachránily svět
37.	95	-	1	1	1	-	3	Štěcha Petr: Transdimenzní vendeta
38.	94	-	-	1	2	2	2	Braun Jan: Vypočítal jsem Boha, pánové
39.	62	-	-	1	-	1	3	Dvořák Aleš: Astrolus
40.	54	-	-	1	-	2	1	Šlechta Michal: Vůle
41.	50	-	-	2	-	-	1	Mlčoušková Jarmila: Devátá komnata
42.	47	-	-	-	1	1	2	Kulich Roman: Gilles Garnier a jeho příběh
43.	42	-	-	-	2	1	-	Nováková Taťána: Absurdní realita
=	42	-	-	-	1	-	1	Milec Erik: Ako sa Anička prestala bát
44.	22	-	-	-	-	1	1	Kubátová Hana: Když je pro koho žít
=	22	-	-	-	-	1	1	Šimůnek Jan: Toto jest...
45.	10	-	-	-	-	-	1	Dejmek David: Až moc dlouhý večer - vzpomínky Joea Jeromeho

Krátké povídky

#	S.	1	2	3	4	5	6	Název
1.	696	6	4	7	2	3	1	Žilková Eva: Poslední zárazk Marie Lazare
2.	372	3	2	3	2	1	3	Herma Lukáš: Černá královna
3.	369	-	5	7	3	2	1	Růžičková Kateřina: Prosím, žij!
4.	341	3	-	-	5	3	5	Novotný Jiří (Laurent Cellier): Terápko
5.	305	1	-	5	5	5	1	Sigmundová Linda: Daruj krev!
6.	267	1	2	3	3	1	3	Rečková Jana: Okoukalova knihovna
7.	249	1	1	2	5	2	2	Dvořáková Miroslava: Ex post
8.	242	1	4	1	-	1	3	Slováková Petra: Navždy
9.	239	1	2	2	3	2	1	Doležal Karel: Spolubydličí

10.	215	-	2	2	1	5	4	Šimůnek Jan: Mléko pro mé děťátko
11.	211	-	-	3	5	3	4	Ostrá Hana: Průvodkyně
12.	208	-	3	1	2	4	2	Poslušná Radka M.: Čapková Strž
13.	199	-	1	1	5	2	5	Poslušná Radka M.: Vílí starobinec
=	199	1	2	-	1	2	4	Hadrava Tomáš: Trejnstop
14.	197	-	2	2	3	1	4	Droppová Zuzana: Tá lepšia
15.	196	1	1	-	2	3	4	Nechvátal Otakar: Vůně terpentýnu
16.	194	1	1	1	2	2	3	Marton Tomáš: Našeptávač
17.	193	-	1	3	1	4	4	Šimůnek Jan: Netvor
18.	189	1	-	3	1	2	3	Hyklová Petra: Dvě tváře ženy
19.	173	-	2	1	3	4	-	Laurent-Škrabalová Viktoria: Hudba budoucnosti
20.	171	-	2	1	1	3	4	Pocha Mark E.: Strážcovia galaxie
21.	161	-	2	-	3	3	2	Škvor Václav: Zpověď básníka
22.	155	-	1	-	3	5	2	Korábková Kateřina: Na draka
23.	141	-	1	1	3	3	1	Boušek Patrik: Co je psáno...
24.	138	-	1	2	-	4	2	Štajer Milan: Pokračování příště
25.	129	-	1	1	3	2	1	Klepal Petr: Dobré ráno, miláčku
26.	120	1	-	-	2	-	3	Šochová Anna: Balada o vojákoví
27.	114	-	-	2	2	2	2	Fecskéová Zdenka: Lampa
28.	101	-	-	-	3	3	2	Němec Vladimír: Vesmírné děťátko
29.	89	-	1	-	1	2	2	Mls Ivan: Knižní tragédie
30.	87	-	1	1	1	1	1	Sigmundová Linda: Nemocnice na kraji času
31.	84	-	-	1	2	2	1	Charvát Jiří: Učitel
32.	82	-	1	1	-	1	2	Klepal Petr: Nebezpečná planeta
33.	81	-	-	-	1	3	3	Dvořák Aleš: Vědecký grant
34.	80	-	1	2	-	-	1	Bellovičová Martina: Rodinné tajemství
35.	76	-	-	-	-	3	4	Rauschgoldová Scarlett (Darth Zira): Klidně třeba i na deset
36.	66	-	-	-	-	3	3	Marton Tomáš: Kdyby zdi uměly mluvit
37.	65	-	1	-	1	-	2	Vaisová Petra: Děvka babylónská
=	65	-	-	2	1	-	1	Kováčová Hana: Bludný Holanďan
38.	60	-	1	-	-	-	3	Janoušek Kryštof: Síla, kterou nemůžeme zvládnout
39.	52	-	-	-	2	1	1	Slováková Petra: Zívnutí
=	52	-	-	1	-	1	2	Čontoš Roman: Dar
40.	51	-	-	-	1	3	-	Barták Daniel: Já, ty
41.	50	-	-	2	-	-	1	Fecské Milan: Sivé tiene
42.	47	-	-	-	1	1	2	Pocha Mark E.: Listujte v budoucnosti
43.	35	-	-	-	1	-	2	Procházková Lucie: Návrat k minulosti
44.	30	-	-	-	-	-	3	Rudavská Ingrid: Výzva
45.	25	-	-	-	1	-	1	Hellinger Roman: Zlatičko
=	25	-	-	-	1	-	1	Šochová Anna: Před posledním svítáním
46.	20	-	-	1	-	-	-	Poch Robert: Snílek
47.	15	-	-	-	1	-	-	Vaisová Petra: Faldriel
48.	12	-	-	-	-	1	-	Rudavská Ingrid: Sestry
49.	0	-	-	-	-	-	-	Götzová Blanka: Zvonkohra
=	0	-	-	-	-	-	-	Dejmek David: Muž na moři

Povídky

#	S.	1	2	3	4	5	6	Název	
1.	751	7	6	4	1	3	2	Seiner Hanuš: Hexagramaton	
2.	631	4	5	6	1	3	7	Vaňková Jana: Rodinné stříbro	
3.	489	2	2	5	9	2	5	Sirotek Michal: Mistr	
4.	486	3	3	1	4	8	4	Mls Ivan: Titan: Cíl dosažen!	
5.	481	1	6	5	5	3	3	Tučka Daniel: VVN	
6.	452	2	1	7	4	6	3	Molcarová Václava: Na křídlech Dorcalů	
7.	428	3	2	3	2	4	5	Bellovičová Martina: Když hudba utichla	
8.	402	-	2	5	10	6	2	Slováková Petra: Peklo nezná nesmrtných	
9.	393	1	2	3	3	9	6	Kovanec Jan: Mír na tisíc let	
10.	369	1	1	6	5	2	6	Šochová Anna: Tinťulíny, famfúlny	
11.	355	-	2	3	7	10	1	Doležal Karel: Nevyžádaný hovor	
12.	353	-	4	6	3	4	2	Schirlová Jana: Zpověď ženy, která nenáviděla teleporty	
13.	347	-	4	1	7	6	3	Hatala Martin: Malý spánek	
14.	345	2	-	4	3	5	4	Klimek Daniel: Spomienky utopeného mesta	
15.	335	-	3	5	3	5	4	Herma Lukáš: Smola	
16.	295	1	2	2	3	5	3	Slováková Petra: Ozvěny	
17.	263	-	1	4	5	4	3	Sigmundová Linda: Pavoučice	
18.	243	-	2	2	1	4	8	Jáchim Andrej: Valgard a meč Svalanov	
19.	219	-	-	3	3	2	9	Škvor Václav: Cena krve	
20.	190	-	1	-	4	5	4	Stehlík Karel: Předčasná sklizeň	
21.	180	-	1	-	4	5	3	Smetana Ondřej: Odplav!	
22.	163	-	1	-	3	4	4	Boušek Patrik: Tam, kde končí duha	
23.	155	-	1	1	3	5	-	Havlová Stanislava: Diamantová hůl	
24.	122	-	1	1	2	1	3	Šlechta Michal: Zeal	
=	122	-	1	1	-	1	6	Hadrava Tomáš: Utišit vítr	
25.	119	-	-	1	3	2	3	Vitouš Michal: Děti hvězd	
26.	117	-	1	-	1	1	6	Berková Zina: Nový řád	
27.	74	-	-	1	-	2	3	Hujbert Henrich H.: Za hradbami	
92	64	-	-	-	2	2	1	Demský Martin: Emulátor	
8.									
29.	62	-	-	-	2	1	2	Hujbert Henrich H.: Posledná včela	
30.	54	-	-	-	-	2	3	Havlíček Petr: Ona a Oliver	
31.	52	-	-	1	-	1	2	Zajíc Martin: Sedem spomienok	
32.	32	-	-	-	-	1	2	Poch Robert: Zkáza profesorky Murnay	
=	32	-	-	1	-	1	-	Vrtiška Ondřej: Přirozená mnohobytost	
=	32	-	-	-	-	-	1	2	Kulich Roman: Abrahám Hreus
33.	10	-	-	-	-	-	1	Poch Robert: Světlo Eferu	

Novely

#	S.	1	2	3	4	5	6	Název
1.	900	10	4	7	2	-	1	Štíbláříková Lenona: Bratislavská bludička
2.	666	5	6	4	4	3	1	Dvořáková Miroslava: Vykладаč

3.	500	1	6	3	8	5	2	Tučka Daniel: Mare Incognitum	Vladimír Hynek	Svitavy	DL
4.	445	2	6	-	5	5	1	Ládrová Jitka: Spirála smrti	Roman Paulík	Brno	MI
5.	440	1	3	5	8	5	1	Slováková Petra: Nepatrný rozdíl	Radka Kašpárková	Znojmo	NO
6.	413	2	3	3	5	4	2	Novotný Jiří (Laurent Cellier): Dalen	Jiří Málek	Mirolav	MI
7.	410	1	4	3	6	5	2	Šlechta Michal: Žil jsem, byl jsem, umřel jsem	Jan Kovanic	Praha 5	NO
8.	385	-	3	8	5	5	-	Čečáková Barbora: Píseň Poutníků	Vladimír Němec	Horní Libchava	DL NO
9.	341	1	2	6	1	3	5	Věžník Jakub: Vikingarsel	Martin Macášek	Stupava	DL
10.	326	1	2	4	4	3	3	Surdu Emma: Meč a vášeň: Aruwa	Michaela Talašová	Praha 5	DL
11.	301	-	1	4	5	8	2	Čavojová Katarína: Posledná Pozemšťanka	Edita Dufková	Praha 4 - Libuš	DL
12.	291	-	1	5	3	8	2	Trnovská Michaela: Slečna H	Martin Koutný	Třebíč	MI
13.	245	1	1	1	3	5	3	Zelenka Jaroslav: Potopa	Jan Šimůnek	Brno	NO
14.	231	-	1	5	1	3	5	Hrbáč Adam: Nejhlubší obavy	Stanislava Lálová	Praha 4	MI
15.	220	1	-	2	2	5	3	Rudavská Ingrid: Spi ďalej	Zuzana Gajdošová	Bratislava	MI KR
16.	181	-	1	1	3	3	5	Götzová Blanka: Ostrov Rozmarýnu	Petr Holan	Praha 2	MI KR DL NO
17.	148	-	1	-	-	4	7	Charvát Jiří: Jak šla Radana do Radouň	Jitka Doležalová	České Budějovice 7	MI KR DL NO
18.	126	-	-	-	2	3	6	Čermáková Libuše: Bestie - Kronika úpadku a naděje	Jaroslava Pišová	České budějovice	MI KR DL
									Dana Němcová	Mladá Boleslav	DL
									Zdenka Štouračová	Brno	MI KR DL NO
									Blanka Fuceková	Ostrava-Lhotka	MI KR DL NO
									Zdeňka Drapáčová	Brno	MI KR DL
									Jozef Girovský	Humenné	MI DL
									Dagmar Mehešová	Bratislava 42	MI KR NO
									Roman Madala	Lúky	MI KR
									Veronika Ingotová	Banská Štiavnica	MI KR DL NO
									Egon Niczky	1038 Budapest	MI KR DL NO
									Vladimír Kejval	Praha 6	NO
									Julie Nováková	Praha 10	MI
									Mirek Hokeš	Mělník	MI KR DL
									Zdeněk Rampas	Praha 6	NO
									Zuzana Kocurková	Olomouc	MI KR DL NO
									Petr Heteša	České Budějovice	MI KR DL
									Alexandra Zahradníková	Bratislava	MI KR
									Adriana Dvořáková	Velim	MI KR DL NO
									Antonín Dvořák	Velim	MI KR DL NO
									Lubomír Záborský	Pízeň	MI KR DL NO
									Jana Rečková	Praha 8	NO
									Richard Bojničan	Hlohovec	MI KR DL NO
									Bea Tomash	Košice	NO
									Egon Čierny	Praha 4	NO
									Alice Kotlánová	Brno	DL
									Eva Wokounová	Praha 10	DL
									Táňa Briathová	Bratislava	KR
									Stanislava Kučová	Praha	KR
									Honza Macháček	Neratovice	KR
									Kateřina Němcová	Horní Libchava	MI
									Martin Tomčík	Košice	MI
									Ivana Solničková	Brno	MI
									Martin Brabec	Praha 6	MI
									Luboš Brhel	Brno	MI

A trochu statistiky na závěr

Počet přijatých příspěvků: 49 mikropovídek od 44 autorů, 54 krátkých povídek od 44 autorů, 36 povídek od 33 autorů a 18 novel od 18 autorů.

Celkem to je 157 prací od 96 autorů (z toho 40 bylo autorek) – 25 přispělo do dvou kategorií, 8 do tří kategorií a 1 do všech čtyř.

1 autor poslal 6 prací, 4 autoři poslali 4 příspěvky, 9 poslalo 3 příspěvky a 26 autorů 2 příspěvky.

Soutěž hodnotilo celkem 59 porotců, z toho 30 hodnotilo jednu kategorii, 7 dvě kategorie, 8 tři kategorie a 14 všechny čtyři kategorie. Mikropovídky hodnotilo 40 porotců, krátké povídky 26 porotců, povídky 30 porotců a novely 28 porotců.

Jiřina Vorlová

Seznam porotců CKČ 2012-13

Jan Obdržálek	Praha 4 - Lhotka	MI KR DL NO
Františka Vrbenská	Praha 2	MI DL NO
Slavoj Ševců	Mladá Boleslav	MI NO
Darth Zira	Praha 9 - Černý Most	MI DL NO
Milan Mlynářčík	Handlová	MI KR
Robert Spousta	Beno	MI KR DL NO
Pavel Mikuláščík	Brno	MI DL NO

Relativní realita oceánu Gaimanových světů

Jeden nepojmenovaný muž, který se vrací na místa svého dětství a připomíná si události, které jsou mimo reálný svět, takže se možná tak úplně nestaly. Tři ženy, dívka, matka a stařena, které možná nejsou úplně tři. Jedna poněkud neurčitelná bytost, která má ke štěstí možná blíže než mnozí, a přece je lidem nedokáže přinést. Něco komparsu, který možná není nedůležitý. A rybníček za Hempstockovic farmou, který je možná oceánem. To je možná celé. Možná nic víc. Neil Gaiman napsal další knihu.

Číslo tři je zásadní pro mnoho příběhů. Bývají tři princezny, ze kterých je třeba vybrat, nebo tři princové, z nichž vyhraje ten poslední (co by tam ti dva dělali, kdyby vyhrál už první, že jo?!). Draci mívají tři hlavy. Sudičky jsou tři. Morny jsou tři. Jsou tři Grácie. Tři Erýnie čili Fúrie. Múzy jsou třikrát tři. Žáci mají rádi trojčlenku (není divu mezi všemi těmi vektory, hyperbolami, komplexními čísly a iksnerovnásepsily). Křesťanská Trojice je... trojice. Pratchett má Stařenku Oggovou, Bábi Zlopočasnou a... no, jak kdy, pravda. Aby nám to sedělo, zmiňme Magrátu Česnekovou. Nemusíme vyjít z Pratchetta, abychom tušili něco o trojici Panna, Matka, Stařena. I když čtenáři Zeměplochy si určitě vzpomenu, že po sňatku Magráta v čarodějném svazku už jaksí být nemohla... Relativita tohoto archetypu (tak jsou tři, nebo jsou jeden, nebo je jeden – jak to vlastně je?) hraje roli nejen v prvním plánu Gaimanova románu, ale i hlouběji. Relativita světa, myšlení, lidského vnímání, vzpomínek. Relativita příběhů. Kontrast mezi realitou a fantazií. Kontrast dospělého a dětského pohledu. To jsou prvky, se kterými Gaiman pracuje pořád dokola, ať už na začátku...

Byl to jen takový rybníček kačák vzadu za farmou. Nebyl příliš velký. Lettie Hempstocková řikala, že to je oceán, ale já jsem věděl, že to je hloupost. Taky řikala, že sem přes ten oceán připluli ze staré země. – str. 7

...nebo na konci:

„To je zvláštní,“ řekl jsem. „Na okamžik mi připadalo, že jste byly dvě. Není to divné?“ „Jsem tady jen já,“ odpověděla stará žena. „Vždycky jsem to jen já.“ – str. 178

Komornější. Jediné slovo vystihující *Oceán na konci uličky*. Neil Gaiman jako by se od rozmáchlé epiky *Amerických bohů* čím dál více věnoval lyričtějším, křeččím, až něžnějším příběhům. Začalo to povídkovou sbírkou s příznačným názvem *Křehké věci* a přes *Knihu hřbitova* se dostáváme k vrcholu této tendence v *Oceánu na konci uličky*. Úplně vidím autora, který si říká něco jako „*Jaký minimální počet motivů potřebuji, abych napsal knihu, hm?!*“. Lyričností se Gaiman blíží například románu *Poklidné a tiché místo* Petera S. Beaglea (která má, mimochodem, tematicky blíže spíše ke *Knize hřbitova*). Autor využívá prostředky omezené, ale ne omezující. Vše je

promyšleno, a pokud Gaiman chce být minimalistický, je minimalistický záměrně a účelně. Román má pomalý rozjezd, ale ne proto, že by Gaiman neuměl psát napínavě (to snad v mnohých předchozích knihách dokázal). Chce-li pomalý rozjezd, napíše to tak. A dobře ví, proč to dělá. Ostatně, kontrastní grandiózní finále o schopnosti nepsat „líně“ také svědčí. Autor dobře ví, že méně je více. V textu není slovo, ani nápad navíc, počet propriet je přesně odměřen, jako by šlo o matematickou rovnici. Matematici ocení její krásu a přesnost, a tady je matematikem každý čtenář, i ten, který neumí trojčlenku.

Gaiman se také nepotřebuje předvádět. To, že mýty z celého světa má v malíčku, prokázal už dříve – v Sandmanovi, v *Amerických bozích*, v *Anansiho chlapcích*... Není to akční jízda, do které zapojí veškeré myslitelné mytologie a pro jistotu vytvoří něco nových bohů (jako *Američtí bohové*). Gaiman nepotřebuje tvořit příběh na základě použití všemožných motivů z různých konců světa, jako to teď dělá např. Kevin Hearne v románech o železném druidovi. Tímhle obdobím už si prošel, teď jde, podobně jako třeba Robert Holdstock, hlouběji, nezůstává na povrchu, ale proniká k prapůvodním představám, k archetypálním předlohám člověčích představ, které trochu polidšťuje a které jsou samy o sobě nositelem příběhu. Nepotřebují k tomu berličku dějových zvrátů nebo to, co bylo označováno v antickém dramatu jako *deus ex machina*.

Jasně, příběh tady je, problém je nastolen, velké zlo přijde a musí být zahánáno, objeví se přišerná oběť (a když se oprávněně zeptám „Či vlastně?!“, už to ani nebude spoiler...), ale všechny příběhy, vše akční je zahaleno otázkami vpravdě gnozeologickými: Jak je to vlastně s pamětí, se vzpomínkami? Co víme? Co si pamatujeme? Co NĚKDO chce, abychom si pamatovali? (Milovníci konspiračních teorií by si také přišli na své.) Gaimanův *Oceán na konci uličky* je kniha o dítěti, které je příliš malé na to, aby mu tyto otázky byly všedními, ale také příliš malé na to, aby je dokázalo zodpovědět. My, dospělí, dobře víme, že nám na tyto otázky nikdo neodpoví. Ale možná na nás někde na konci cesty čeká stará paní Hempstocková a řekne nám vše, co jsme jako malí toužili vědět.

Jan Křeček

Neil Gaiman: Oceán na konci uličky, Polaris, 2013, překlad Petr Caha, obálka Lane Coder, 184 stran, 259 Kč

V příštím Interkomu se můžete těšit na:

Jak jsem hodnotil Novely 2013
Prokleté knihovny
Made in ČSSR (dokončení)
Kmeny 0
Akademie SFFH, první kolo

Křižník Thor a víchr z hor

Až se jednou bude zatahovat opona za euroamerickou civilizací, bude to pořádný víchr z hor, v němž na nějaký ten miliónce civilních obětí nebude brán zřetel. A to je fakt, s nímž se František Novotný ve svém opusu Křižník Thor vyrovnává po svém.

Označit Křižník Thor za scifi vlastně ani nejde. Jen pár let dopředu vzdálená situace hroutícího se světa, v němž post supervelmoci opouští Amerika a nahrazuje ji Čína, která si s Ruskem brousí zuby na Evropu a s ní samozřejmě i zbytek světa. To jsou kulisy běžného politického týdeníku, na to si nemusíte kupovat tlustou knihu. A že tahle je tlustá. Takže bude lépe zůstat u označení military.

Křižník Thor je ve skutečnosti něco mezi manuálem k torpédoborcům třídy Michael Murphy a kompendiem námořní bitevní strategie. Tyto pasáže pak pro uvolnění pozornosti a odlehčení studia propojuje příběh Brňáka, jemuž vyhodili do luftu dům a rozhodli se revidovat skutečnost, že návštěvu Prahy přežil. A aby nám autor situaci se sledováním bitevní taktiky ulehčil, příběh začíná koncem, konkrétně koncem křižníku Thor.

Jak to takhle napsáno nezní nijak lákavě, opak je pravdou. Autor drží v napětí od první do poslední vteřiny, ačkoliv karty jsou vlastně od začátku vyložené. Příběh partičky sedmi přátel, kteří se postupně od počátku prvního „questu“ sejdou, rychle odsypá. Hlavní hrdina Tom je machr do počítačů a fanda do military, takže si spíchl patentní algoritmus, který mu vynesl lukrativní kontrakt pro herní vývojářské studio, jemuž dodává jádro do válečných her. A v době čínské expanze do Evropy také nežádoucí pozornost, díky níž je vhodné urychleně přesídliť. Což s pomocí přátel, jejichž motivace je různě věrohodná, čini.

Tady trochu zamrazí a skoro až zamrzí, když v první třetině děje jinak prudce inteligentní hrdina zjistí, že všechno je jinak a jeho herní software ve skutečnosti je systémem pro obsluhu válečných lodí amerického námořnictva. To sice Tomovi umožní převzít vládu nad křižníkem třídy Michael Murphy a pojmenovat jej Thor, čtenář se ale chvíli bude koupat v pochybnostech o jeho inteligenci.

Nešť, takových slabších míst má Křižník Thor pomálu. Děj odsypá uvěřitelným tempem, román zachycuje dvouleté období prchání našich poutníků z Evropy do Austrálie, přičemž Tom a jeho přátelé se z jachtařských utečenců stávají křižníkem vybavenými korzary, kteří zatápnějí čínskému námořnictvu odhodlanému se s nimi vypořádat.

Spolu se vzrůstajícím sebevědomím osazenstva křižníku Thor se posouvá i pomyslný výukový manuál. Posádka stále důmyslněji používá moderní zbraňovou výbavu křižníku, což je

čtenáři velmi plasticky předkládáno a podrobně popisováno. Dílo prostupují jména, konfigurace a podrobné popisy zbraňových, navigačních i obranných systémů, taktika námořního boje i ovládání křižníku, takže pokud si ještě letos na Lipně spustíte svůj křižník, měli byste mít slušný přehled, jak z něj řídit palbu na okolouťující vodáctvo.

Jak hladce se čtou vojenské části příběhu, o to více zaskřípá, když člověk narazí na politické pasáže. Že je autor euroskeptik s velkou vírou v moc totalitní Číny, se prostě nedá přehlédnout. Euroskeptikům to zadrnká na notu, politicky realisticky založené jedince to svede k pochybnostem a uklidní je až autorovo bytostné přesvědčení, že komunismus bude nakonec větším zlem než nacismus. Naštěstí takových částí knihy není mnoho a lze je akceptovat jako nutné pojivo než výkop směrem k věštecké literatuře.

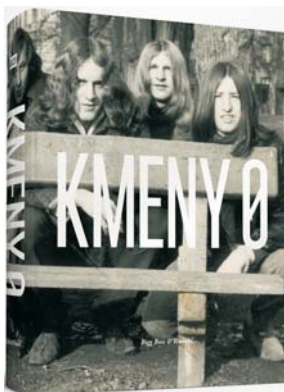
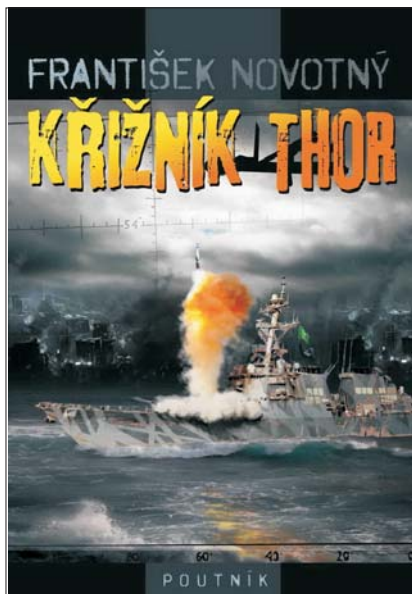
Přímočarý příběh se tak drží staré dobré zásady všech úspěšných pornofilmů: nějaký příběh tam být měl, ale v zásadě o něj moc nejde. Jde o akci, tou je kniha nabitá a nenechá vás přes svůj rozsah vydechnout. Až ji odložíte a zakloníte se v křesle, možná vám bude vrtat hlavou, zda si technické parametry autor přece jen nevymyslel, a dost možná ještě několik nocí strávíte ve společnosti Wikipedie a Jane's. Jak tohle dodatečné pátrání dopadne, to vám také neprozradím, je to dost možná součást autorova záměru, probudit ve vás zájem...

Patrick Zandi / Interkom

František Novotný: Křižník Thor, Klub Julese Vernea, Knižní řada Poutník, Praha 2013, obálka Martin Zhouf, 584 st. 350 Kč. Kniha vyšla i jako e-book:

<http://palmknihy.cz/web/kniha/kriznik-thor-8729.htm>

<http://www.kosmas.cz/knihy/189253/kriznik-thor/>

KMENY 0

25 kmenů, jako byli nudisté, disidenti nebo scifisté, kapitolu o těchto sestavil Ivan Adamovič. Já jsem opatřil něco fotografií a pak zoufale zjišťoval, kdo na nich je. V atmosféře spěchu a nejistoty se stalo, že v popisce na straně 144 chybí jméno Jardy Olši, jr. Pokud knihu máte, doplňte si ho, uděláte mu radost.:-) **ZR**

Závan klíčovou dírkou: Tři příběhy v jednom

Stephen King se vrátil k *Temné věži*. Tahle věta by na recenzi stačila. Těm, kteří vědí. Pro ostatní alespoň krátké představení dodatku ke zcela zásadní heptalogii krále hororů.

Stojím si za tím, že nejlepší pohádky píše spisovatelé hororů. Clive Barker píše *Abarat*. Roalda Dahla možná znáte jako autora *Karlíka a továrny na čokoládu*, ale zkuste jeho brilantní hororové povídky. Těším se, až o nejmenších přestane psát John Ajvide Lindqvist – a začne psát pro ně. A z Kingovy tvorby mám velmi rád *Dračí oči*. Jádrem *Závanu klíčovou dírkou* tkví v pohádce, příběhu pro děti, který má místy velmi blízko k hororů. Je to příběh dobrodružný, příběh s dobrým koncem, příběh, v jehož středu stojí malý chlapec (už jsem zmínil Lindqvista, který má podobnou úchytku, ale všimli jste si, jak často „používá“ malé děti King? *To, Řbitov zvířátek, Dračí oči, Holčička, která měla ráda Toma Gordona* atd.). V celé knize jsou chlapi tři: Jake, součást Rolandova *ka-tet*, jehož role je nejmenší, dále Rolandovo minulé já, mladý pistolník, který je vyslán na první výpravu, a nakonec a hlavně Tim. Ten svou cestu k pistolnictví naopak hledá – a ani o tom neví. Vlastně se nám objevují tři variace na stejné téma (Jake ovšem podstupuje proměnu v jednotlivých dílech *Temné věže*, nikoliv v *Závanu klíčovou dírkou*), každá vyprávěna jiným způsobem a z jiné perspektivy.

King pokračuje v metodě, kterou použil v knize *Čaroděj a sklo*, čtvrtém dílu *Temné věže*. Opět vypráví Roland, opět jde o příběh z jeho mládí, opět víme o jeho postavě víc. A aby toho nebylo málo, v rámci jeho vyprávění dojde k vyprávění. Tím

máme příběh v příběhu v příběhu. Protože se odbočuje z linie *Temné věže*, jde o knihu, která skalní fanoušky cyklu potěší, ale kterou si mohou přečíst i čtenáři s *Temnou věží* neobeznámení – Timův příběh je pro *Temnou věž* zcela irrelevantní, příběh mladého Rolanda rozvíjí ústřední postavu, ale neznalost *Temné věže* nijak nevdá.

Objektivně se tomu nedá nic moc vytknout. Je to z *Temné věže*, je to King, takže je to řemeslně velmi dobře napsáno, postavy se chovají logicky (v rámci logiky příběhu) a ta trocha nelogičnosti se schová za žánr (protože v pohádkách se může všechno). Není tu nic nového: propojení Středosvěta a konfrontaci jeho obyvatel s vyspělými technickými postupy (pro ně magii – a někdy skutečně magii) známe z celého cyklu velmi dobře, o autorově schopnosti dobře vyprávět příběh bychom mohli něco tušit z těch více než 60 románů a povídkových knih.

Čtenáři *Temné věže* mohou být ze *Závanu klíčovou dírkou* zklamáni z jediného důvodu: nejde o *Temnou věž* v pravém slova smyslu, oba zásadní příběhy od putování *ka-tet* odbočují. Ale to i *Čaroděj a sklo*, podle mě nejsilnější část celé série. Je to jako zajít na návštěvu k přátelům, u nichž už to znáte. Nevezmou vás do tajných místností v domě, zůstanete jenom v obyčejném pokoji, ale návštěvu si užijete i tak. I s kávou a sušenkami. Říkám díky, sai.

Jan Křeček

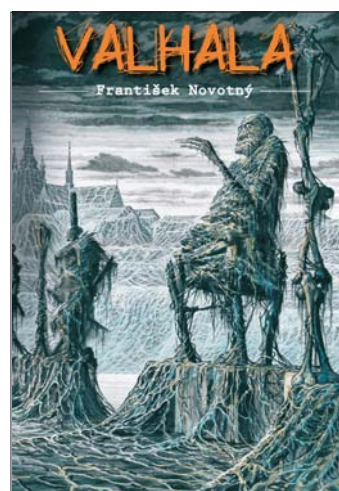
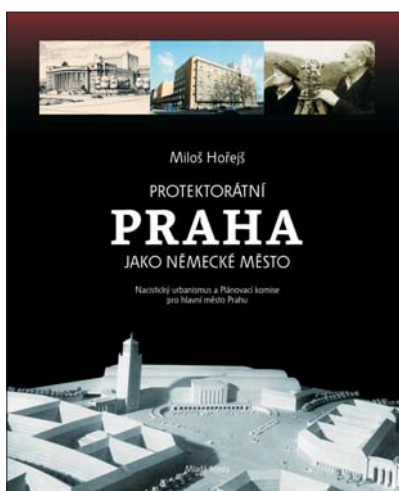
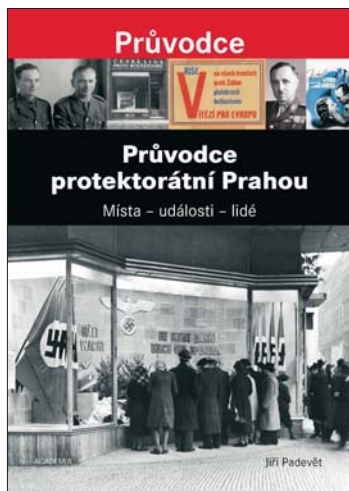
Hodnocení: 70 %

BETA Dobrovský, 2013, překlad Linda Bartošková, 244 stran, 269 Kč

Jednou realita, dvakrát alternativní historie

Jak by Praha vypadala, kdyby nacisté zvítězili v druhé světové válce. Formou vědecké práce se tomuto tématu v knize *Protektorátní Praha jako německé město* (s podtitulem *Nacistický urbanismus a Plánovací komise pro hlavní město Prahu*) věnuje Miloš Hořejš a formou vědecké fikce František Novotný, když v novém jednosvazkovém vydání své *Valhaly* nechává hrdiny procházet několika variantami českých dějin, včetně těch, které každý přes pětadvacet let zažil na vlastní kůži.

Méně pamětníků má realita knihy Jiřího Padevěta *Průvodce protektorátní Prahou*. Ta se věnuje historicky doloženému dění na území protektorátní Prahy. Podtitul Místa – události – lidé naznačuje, podle jakých klíčů lze knihu využívat, třeba jako doplněk při četbě *Valhaly* či při studiu plánů nacistického urbanismu. Ale Pražáci se mohou i podívat, kdo bydlel v jejich ulici či domě za okupace a co vše se zde přihodilo, a díky bohaté fotodokumentaci si o tom udělat plastickou představu.

Civilizační šok²

Od doby, kdy jsem dopsal poslední příběhy ze života v USA, uplynulo několik let. Přišel čas na střízlivé hodnocení díla. Protože se v Americe skromnost nenosí, musím konstatovat: *Nebojte se Ameriky* je skvělá kniha! Unikátní zdroj informací pro ty, kteří se chtějí Spojeným státům podívat pod kapotu! A navíc se z ní v době ekonomické krize opravdu stává příručka pro potenciální emigranty.

I náhodně vybraný vzorek čtenářů z okruhu nejbližších přátel mi potvrdil, že se americké reportáže zařadily mezi klenoty cestopisné literatury. Jejich žádosti o pokračování mě časem zviklaly. (Kromě toho jsem nakladateli slíbil druhý díl a nevím, jak se z toho vyzout.) Po několika letech hibernace, sbírání nových příběhů a narůstání tvůrčího přetlaku pokračuji v líčení šrámů, kterými našince poznamená život v cizině. Jestli jste zvědaví, jak to bylo dál, pokračujte následujícími řádky.

Část první: Jak vypnout autopilota

Dodnes si zřetelně pamatuju, jak strašidelný byl příjezd do nové země. Je to nepřenositelná zkušenost, musíte si to vyzkoušet na vlastní kůži. Nikdo vám nerozumí a vy nikomu nerozumíte. Jídlo se nedá žrát. Pivo se nedá pít. Teplota vzduchu stoupá ke čtyřicítkám a vlhkost vzduchu ke sto procentům (Florida v létě), nebo přes noc napadl metr sněhu a mrzne až praštil (Michigan v zimě). Všechno je nové, intenzivní a stresující.

Kromě trablů však život v cizině nabídne člověku i určitý stav mysli, který člověk nečeká. Euforii. Vlastníte jeden kufr a pár dolarů v bance? Nevadí! Bydlíte ve studené ratejně? Co na tom? Odříznutí od domoviny a minulých závazků nedozírným oceánem jste získali šanci na nový život. Nikdo vás nezná, takže začínáte s čistým štítem. Nemáte nic, ale po první výplatě budete mít víc. Až budete mít víc, přestěhujete se do teplejší ratejny. Neumíte pořádně řeč, ale každý den pochyťáte pár dalších slovíček. Po týdnech trapného mlčení při obědě s kolegy se zmůžete na jednu lámanou větu. Co na tom, že při tom uděláte tři gramatické chyby? Oni vám porozumí! Je to úžasné! Je to pokrok!

Ano, začátky jsou depresivní, ale většina lidí se obrní. Věděli, že to bude těžké. Byli ochotni začít od nuly, překonat stres, ekonomickou mizérii a tvrdě pracovat. Protože vědí, že bude líp. Upřímně, kdy jste si byli naposledy jistí, že zítra bude líp?

Zkušenost v cizině má na přistěhovalce podobný účinek jako terapeutické drama na chovance ústavu pro duševně choré. Tak jako pacient dokáže v divadelní roli svobodněji vyjádřit své problémy, tak i vy se můžete v nové zemi chovat volněji. Jste cizáci, ale přesto na vás Američané nekoukají skrz prsty. Jsou na imigranty ze všech koutů světa zvyklí. Chápou, že budete nový život, a dají vám šanci stejně, jako jiní dali šanci jejich dědovi nebo prababičce.

Že tohle psychoterapeutické divadlo funguje, dokládá i zářný přerod Jaroslava Haška v Rusku. Každý soudný člověk si po přečtení *Dějin strany mírného pokroku v mezích zákona* udělá na autora názor. Můj nejoblíbenější český spisovatel byl mizera, lhář a notorik. Hašek propil honoráře, propil zálohy na neexistující dílo, prochlatal věno, a když už neměl nic, vyžíral

kamarády. Kdyby žil dnes, přespával by na lavičce před Hlavním nádražím a na alkohol si vydělával články do deníku Blesk. Psal by tam vymyšlené senzace pod pseudonymem Josef Švejk.

Na gymplu jsme probírali Haškovo dílo, ale učitelé cudně pomlčeli o jeho neradostném konci. Přes obrovský talent mu nebylo pomoci, uchlastal se. A teď si představte, že tento anarchistický bohém za první světové války v Rusku opustil československé Legie a místo aby se vrátil domů, uchvátla ho matička Rus. Nová země na něho zapůsobila tak, že se stal bolševikem a udělal kariéru v Rudé armádě. To, co v Čechách nezmožily prosby jeho ženy Jarmily, výčitky tchána, narození syna, pobyt ve vězení a zkušenost v blázinci, zvládla emigrace. Hašek se stal abstinentem a v čapce s rudou hvězdou šplhal ke stále vyšším velitelským funkcím.

Terapeutická síla nového začátku je obrovská. Když se dokázal obrodit Hašek, dokážete v nové zemi vyniknout i vy. Vsaďte se. V nových podmínkách v sobě najdete potenciál, o kterém jste předtím nevěděli. Kromě toho se ve vás probudí zarpulitost. Když jste opustili rodnou hroudu a dobrovolně se postavili útrapám nového začátku, nemůžete se vzdát. Amerika je země neomezených možností, takže z vás mohou být laureáti Nobelovy ceny, boháči, nebo alespoň velcí zločinci. Vytrvalost a dosáhnete kýženého cíle!

Výše uvedené řádky jsou myšleny naprosto vážně, přesto vás musím varovat. Každé terapeutické drama má svůj konec a osobní přerod své meze. To poznal i Hašek v Rusku. Postupem času vyšplhal po mocenském žebříčku výš, než bylo zdrávo. Díky znalosti lidských povah pochopil, že je jen otázka času, kdy ho soudruzi za odměnu postávají ke zdi. Proto si raději uhnal tyfus, oženil se se svou ošetřovatelkou Alexandrou Grigorjevnou a zanechal politiky. Jako bigamista se vrátil do staré země ke starým zvykům. Z emigrantské kariéry vytěžil jen jedno, s odstupem času ho v Rusku obdivují jako velkého spisovatele snad ještě víc než v Čechách.

Haškův příběh naznačuje, že i když se budete snažit, abyste v nové zemi zapadli, ono to tak úplně nejde. Jiná země, jiný mrav. Emigrant vždycky trochu vyčnívá, aniž si to uvědomuje. Amerika je tolerantní, ale časem poznávám, že některé návyky, které mi vstúpila mateřská škola, nejsou aplikovatelné. Přesto se jich nedokážu zbavit.

Až donedávna jsem nevěděl, kolik věcí dělám podvědomě. Neuvědomoval jsem si, že většinu dne funguju v režimu autopilota, jako moderní letadla, kde piloti krátce po startu upadnou do spánku, zatímco Boeing 777 bez dozoru křížuje nebe nad oceánem. I poté, co se probudí a ohlásí věži, že jdou na přistání, se s automatikou o řízení nepřetahují. Během osmi hodin transatlantického letu mají dlaň na kniplu jen pár minut. Že všichni plachtíme na automatiku, jsem poznal až v Americe. Došlo mi to, až když jsem se pokusil asimilovat do nové společnosti.

Od dětství jsme vychováni v určité rutině. Počínaje tím, co jíme k snídani, přes hygienu, držení tužky, psaní velkých písmen, až po to, na které straně silnice jezdíme. Čím déle to do nás hustí, tím úspěšněji jsme schopni přepnout na autopilo-

ta. Poté, co přijmeme denní rutinu a vzdáme pubertální, začleníme se do lidské společnosti. Jak moc jednáme podvědomě, se projeví, až když se přesuneme do ciziny, kde mají trochu jiná pravidla. Protože zachováváme naučené zvyky, můžeme občas narazit na nepochopení. Dodnes mi například dělá problém tak banální úkon, jako je pozdrav.

V USA při běžném míjení s kolegy na chodbě používáme několik frází: „Hi, how are you!“, nebo „how are you doing?“ V podstatě to znamená: „Jak se máte, jak se vede?“ Pokud si pamatujete kolegovu jméno, je vhodné ho přidat. „Jak se máš, Bobe?“ I když je to otázka, neočekává se, že se pustíte do líčení problémů s vaší ranní stolicí. Stačí odpověď: „Good, thanks. How are you?“ („Díky, dobře a co ty?“). Případně varianta: „Not bad, how about yourself?“ I tato odpověď je formulovaná jako otázka, takže bývá zvykem, že vám iniciátor pozdravu odpoví ještě jednou něco ve smyslu: „Good“ – nebo optimistickým – „Never better (dobře, nikdy jsem se neměl líp)“, a pak pokračuje za prací chodbou. Školáčkou chybou, kterou jsem ze začátku dělal, bylo místo toho přidat na závěr původní otázku – „How are you?“ – protože tím se pozdrav zacyklil. Američany to pravidelně vyvádělo z míry.

Podobnou chybou bývá na „how are you?“ odpověď zrcadlově – tedy „how are you?“ Působí to dřevitě a mechanicky. Ještě horší je na pozdrav odpověď jen úsečným „hi“ (tedy něco jako „ahoj“) a pokračovat v chůzi dřív, než se tazatel stačí nadechnout k otázce. Vypadá to tak, že odmítáte drobný otvírák, kterým se vás kolegové občas snaží vtáhnout do konverzace. A to už vůbec nemluví o triviální chybě, kterou my Češi děláme, když se snažíme používat slůvko hi jako ekvivalent českého ahoj, tedy při uvítání a loučení. V angličtině je pro loučení vyhrazené slovo „bye“ (čti báj), nebo lépe zdvojené „bye bye“ (vyslovujete b-báj).

Můj problém s americkým pozdravem spočívá v tom, že dodnes nedokážu odhadnout, který z hlaholících kolegů mě chce letmo minout, protože má naspěch, a který z nich chce zapístit konverzaci (častý jev). Občas nechávám stát na chodbě lidi, kteří si se mnou potřebují promluvit, zatímco jindy se snažím zavést rozhovor s kolegy, kteří nemají čas, ale já jejich podprahový signál nepochopil. Umění letmého potkávání s okamžitým přechodem do konverzace jsem nezvládl ani po dvou dekadách v USA. Nemusím vysvětlovat, že tyto nuance jsou rodilým Američanům vlastní, nemusejí o tom přemýšlet, podvědomě vnímají kontext situace, prostě reagují automaticky.

Pořád vám není jasné, co myslím tím autopilotem? Zkusím to vysvětlit na řízení. Když jsem se v roce 1996 přestěhoval do USA, měla už drtivá většina aut automatickou převodovku. Chvilí jsem vzdoroval, ale nakonec jsem se manuálního řazení vzdal a pochvaluji si to. Jenže i po letech, když reaguji na nečekanou situaci, mi pravačka podvědomě hledá řadicí páku. Už víc než deset roků jezdím s automatem, ale v krizových situacích se ukazuje, že starý zvyk je pořád někde uskladněn. Spolu s ostatními, kterými mě vybavily tety ve školce.

Situace je komplikovanější o to víc, že mozek je plastická matérie. Učí se nové dovednosti a inovativně je zabudovává do starých vzorců. Nedávno jsem měl možnost řídit v Austrálii. Jak to bývá v bývalých zemích britského impéria (Indie, Pa-

nenské ostrovy a na celém jihu Afriky) a exotických destinacích (Malajsie, Japonsko...), řídí se tam vlevo. I když jsem věděl, že všechno funguje obráceně, stejně jsem v Melbourne otevřel dveře auta a marně hledal volant. Abych zamaskoval zahanbující omyl, uložil jsem zavazadlo na sedadlo spolujezdce a přešel na opačnou stranu. Mé sebevědomí dostalo další trhliny na první křižovatce. Klaksony troubily ostošest. Pochopil jsem, že v zrcadlové zemi je komplikovaný i ten nejjednodušší úkon – odbočení vlevo. V pětisekundových intervalech jsem si připomínal drž se vlevo, pitomče, ale odbočku jsem propásl, protože jsem měl zakódováno, že musím objet ostrůvek. Obrat vlevo se podařil až o křižovatku dál, ale velký úspěch to nebyl. Zjistil jsem, že ten úkon skrývá další nepředvídaný zádrhel. Při řízení vpravo si automaticky hlídáme pozici od levého okraje dělicí čáry a víme, že větší polovina auta přechuhuje od řidiče napravo. Tuhle automatickou reakci jsem si uvědomil až tehdy, když jsem řezal levou zatačku moc ostře a přesahující LEVÁ polovina vozu přeskočila oběma koly přes krbek chodníku. Chodci se rozprchlí, jako když do nich střílí.

Mokrý jako ondatra jsem křižoval centrem Melbourne mezi tramvajemi a kruhovými objezdy. Navigace mi každou chvíli hlásila, že vyhledává náhradní trasu, protože jsem opět zaváhal v levé odbočce. K dovršení všeho mi pokaždé, když jsem se snažil pustit blinkry, začaly běhat před očima stěrače. (Jo, páčky blinkrů a stěračů jsou také umístěny obráceně). Před nervovým kolapsem mě chránilo jen vědomí, že jsem si předplatil tučné havarijní pojištění. I když jsem věděl, co mám dělat, podvědomá automatika mi řízení neustále kazila. Až v Austrálii mi došlo, proč Němci okamžitě po vyhlášení Protektorátu změnili pravidla na řízení, jako to měli v Říši (až do 1939 se v bývalém Československu jezdilo vlevo). Jinak by okupační armáde trvalo obsazení Čech týden a neobešlo by se beze ztrát.

Američané mají přílehlavé rčení: When in Rome, do as the Romans do (v Římě se chovejte jako Římané). Dá se aplikovat na různé situace, včetně při řízení vlevo. Až budete řídit v Austrálii, nehrňte se na křižovatku první. Pusťte někoho před sebe a čekajte, až vám ukáže, kudy na kruháč. V Indii odhodte zábrany a řiďte jako šilenci tři centimetry od protijedoucích aut. V San Diegu v kabrioletu s automatickou převodovkou používejte pravou nohu pro plyn a levou ovládejte brzdu. Taky si srolujte střechu jako všichni ostatní a za chladnějších nocí si pusťte topení na maximum a nasměrujte si proudy horkého vzduchu přímo do tváře. V Římě kopírujte Římany, v San Diegu sandiežany. Podobnou strategii dodnes používám i v sociálních situacích, v zaměstnání, v restauracích, na (americkém) fotbale... Vyplácí se to, i když si občas připadám jako poturčenec horší Turka.

Jen na jednu si dávejte pozor! Tato strategie funguje dobře jen do té doby, než na křižovatce v Melbourne uvidíte, že řidič před vámi při každém odbočování pouští stěrače. V tom případě je možné, že následujete splantaného turistu z Čech.

Ano, mozek je plastická matérie. Neustále se učí, i když si toho nejsme vědomi. Poté, co jsem v Austrálii ujel tisíc kilometrů, mi řízení vlevo přešlo do krve. Po návratu do Massachusetts jsem si musel na první křižovatce připomenout: Drž se vpravo, pitomče! A pak jsem místo blinkrů zapnul stěrače.

Martin Gilar

Časem s vědou - Anděl, nebo d'ábel? O velkých činech a lidech vědy - leden

Fritz Haber se narodil 9. prosince 1868 v tehdy pruské Vratislavi, kde měl jeho otec obchod s chemikáliemi. Vystudoval chemii a uchytil se na technice v Karlsruhe. Tam roku 1908 našel způsob, jak sloučit dusík s vodíkem na amoniak (čpavek). Těto látky byl trvalý nedostatek – a teď se dala vyrábět doslova ze vzduchu. Z ní pak dusíkatá hnojiva, která mnohonásobně zvýšila úrodnost polí. To zachránilo miliony lidí před smrtí hladem.

Jenže: Týž postup umožnil za první světové války zablokovat Německu vyrábět výbuštiny (dříve získávané z dovozeného ledku); tím se válka o rok-dva prodloužila, což stálo miliony zmarřených životů navíc.

Však nedosti. Profesor Haber, od roku 1911 první ředitel Ústavu císaře Viléma pro fyzikální chemii v Berlíně, přišel s nápadem: Otrávíme nepřítel chlórem. Tento dusivý a leptavý plyn vzniká při výrobě louhu sodného a teď za války, kdy průmysl barviv stagnuje, se spousta lahví s chlórem bez užitku válí na dvorech fabrik. Přitom k jejich použití stačí obyčejný vítr!

K prvnímu chemickému útoku došlo 22. dubna 1915 u belgického městečka Ypres. Na několikakilometrovém údolním úseku fronty tam bylo z tisíců tajně dopravených tlakových lahví vypuštěno asi 40 tun chlóru. „Ze země se zvedlo husté mračno a valilo se na nás ve žlutozelených vlnách jako fata morgana; ani ve snu se něco takového neuvidí. Tisíce mužů utíkalo a v nepospatelné hrůze odhazovalo zbraně... Ti, kteří z něj stačili vyskočit, měli tmavě rudé tváře, vyplazené jazyky, vypalované oči...“ Zásah dostalo až 15 000 vojáků, nejméně osmina nepřežila.

Ten večer Haber neusínal dobře. Hnětlo ho, že místo plošného útoku velení povolilo pouhý experiment. „Kdyby se bývala armáda tehdy řídila mojí radou, Němci by byli válku vyhráli,“ tvrdil později.

Krátce po premiéře v Ypres se vrátil k rodině a uspořádal oslavu ke svému povýšení. Po ní se jeho žena Clara z výčitek svědomí zastřelila. Ráno poté Haber odjel na východní frontu, aby pustil plyn na Rusy.

Později, opět hlavně zásluhou Haberovou, k chlóru přibýly další jedy (včetně později nechvalně známého Cyklonu B). Celkem v první světové válce chemické zbraně na obou stranách zahubily kolem 100 000 lidí.

Po konci války se Fritz Haber ocitl se na seznamu německých válečných zločinců (za rozpoutání chemické války)... a dostal Nobelovu cenu (za syntézu amoniaku ze vzdušného dusíku).

30. ledna 1933 se říšským kancléřem stává Adolf Hitler. Haber, jakkoli už v mládí konvertoval od judaismu k luterán-

ství, by díky svým zásluhám zřejmě směl zůstat ředitelem. Na protest proti pronásledování svých židovských podřízených se však postu vzdává.

Odhází do Cambridge, kde musí snášet pohrdavou nevěřivost většiny kolegů za své prvoválečné angažmá. Zlobí ho srdce, sužují ho deprese. „Je mi trpko jako nikdy dřív, byl jsem natolik Němcem...“

Během návštěvy své rodiny v Basileji umírá 29. ledna 1934 na infarkt.

Stále živý kšaft ceylonských princů

Anglický literát Horace Walpole mj. sbíral neobvyklá slova a vytvářel novotvary. V dopise bratranci píše 28. ledna 1754 o jednom ze svých nedávných úlovků:

„Tento objev bych snad mohl nazvat *serendipitou*, velmi výmluvným pojmem, který se ti nyní pokusím vysvětlit: lépe ho pochopíš z jeho odvození než z definice. Kdysi jsem četl jednu báchorku, *O třech princích ze Serendipu* se jmenovala; jejich výstosi na svých cestách za přispění náhody a důvtipu bez ustání objevovali něco, co nehledali. Jeden z nich třeba přišel na to, že stejnou cestou šel nedávno mezek slepý na pravé oko, protože tráva byla spasená jen na levé straně, i když byla horší než tráva napravo – chápeš, co je *serendipita*?“

Dopis vyšel roku 1833 v posledním díle Walpoleovy korespondence. James Joyce pak v románě *Plačky za Finneganem* z roku 1939 odvodil výraz serendipist (česky nejspíš serendipista nebo úhledněji serendiper), tedy ten, kdo zrealizuje serendipitu, kdo je takřikajíc její obětí. V průběhu druhé poloviny 20. století termín převzali i vědci.

V poslední době se slovo *serendipity* ujalo i mimo vědu; v roce 2000 bylo podle BBC nejoblíbenějším slovem v Británii (druhý skončil *Quidditch*, tedy *famfrpál* z Harryho Pottera).

Za nejslavnější serendipitu napříč obory lze pokládat Kolumbův objev Ameriky. Prvními systematickými serendipery byli alchymisté, kteří ve svém pinožení za kamenem mudrců, elixírem mládí či výrobou zlata transmutací objevili spoustu užitečných věcí, kupříkladu porcelán, destilaci alkoholu či fosfor (ten když chtěli získat zlato z moči). Nebo ve známém filmu *Císařův pekař leštidlo na dlažbu*...

Obrazně řečeno, cesta poznání vede mezi dvěma extrémy. Jedním je čiročirá náhoda (Štěstí), kdy k případnému objevu stačí „jen“ mít otevřené oči a mysl. Druhý spočívá v záměrném vytváření vysoce příznivé pravděpodobnosti (Práce). Zlatonka *serendipity* v tisíci a jedné podobě pak levituje mezi těmito mantinely.

František Houdek

Můj výlet k milosti

Třeštění letitého popularizátora 23

Už dlouhá léta si na Vánoce říkávám v *Babičce* a v *Kytici*. V mém vydání *Kytice* tak rok co rok narážím na větu v předmluvě literárního historika Miloslava Novotného: „Kytice, to byla pro nás stejná milost jako *Ohlasy* Františka Ladislava Čelakovského a Máchův *Máj*. A jako v próze *Babička* a *Cesta z poutí*.“

Nad posledně jmenovaným titulem jsem se pokaždé zarazil, poněvadž mi nic neřikal, ale vždycky zůstalo jen u myšlenky. Až letos jsem se odhodlal k činu – snad i proto, že Městská knihovna v Praze zavěsila na web kompletní Boženu Němcovou – a kýžené dílko jsem si stáhl (www.mlp.cz/cz/projekty/online-projekty/bozena-nemcova, sbírka *Povídky* 2). Nu a jednoho pozdně adventního večera v klidu přečetl.

Cesta z poutí je naivní, prostinký příběh a to mě zprvu mátló, přišlo mi to až urážlivě málo – copak jsem nějaký pralesní člověk? Po prvních stránkách jsem si přál, aby se začalo dít něco vzrušujícího. Číst jsem ale nepřestal. Nicméně ještě nějakou dobu jsem čekal, kdy se tam konečně někdo začne chovat normálně jako hajzl a nastane vzrůso a zachraňování, tak, jak jsem zvyklý z všelikých moderních opusů, leč nic takového; všechny vystupující osoby (z dnešního pohledu takřka nevzdělané a „s holým zadkem“, zato hluboce křesťansky věřící) se pořád chovaly jako – s prominutím – hodní lidé. Až jsem si mezi nimi začal připadat nepatřičně, slon v porcelánu, dokonce, přiznám se, jsem se před nimi místy stýděl. No a nakonec jsem se přímo děsil, že se moje dřívější přání o vstupu zla splní! Během celého čtení jsem zažíval silící pocit jakési elementární čistoty: „poskvrny pouštěly se duše a cedily se z těla ven“. V tu chvíli mi bylo úplně jedno, že mě leccos bolí a že mám starosti a že nazítří se asi budu muset zase rozčilovat.

Básník Viktor Šlajchrt říká: „Životu může dát smysl třeba jen pár vteřin intenzivního vědomí, kdy se navenek nic zvláštního neděje.“ Mně takových „pár vteřin“ přinesla *Cesta z poutí*. Nad ní jsem zakusil *ex tempore*, ve kterém jako by se pravda, krása, dobro, radost ve mně potkaly nezávisle na času a prostoru; jako by si moje duše (chápaná zde ve smyslu nejvyšší, nejušlechtlejší části vědomí) žila vlastním, na hmotném světě nezávislým životem.

Schopnost načas (téměř) oddělit v člověku *fyzis* a *psyché* existovala odpradáвна a dost možná právě ona držela člověka nad vodou tím, že mu umožňovala odpoutat se od všudypřítomného utrpení a radovat se, doufat, věřit v ideály – Michelangelo jistě nemyslel na svoje osobní problémy, když zkroutený na lešení maloval Sixtinskou kapli, Beethoven zapomněl na svoji hluchotu, když komponoval *Ódu na radost*...

Jakkoli nám naše rozumářství brání oddávat se transcendentnu, poněvadž si je nedovedeme vědecky vysvětlit, ve výjimečných chvílích vzduší myslí mu podléháme. (Obdobně třeba ve světě běžných lidských rozměrů platí newtonovská fyzika, avšak v pro nás extrémním měřítku makro- a mikrosvěta vstupují do hry další fyzikální síly a vlády se ujímají vědy relativistické a kvantové.)

Krátce po *Cestě z poutí* jsem viděl druhý díl *Hobbita*. Byla to zajímavá konfrontace. Na jedné straně výsočná filmařina, dokonalá technologie, společný majstrštyk mistrů mnoha oborů, zkrátka smyslový ohňostroj, ale – za velké peníze – i jistá vnitřní prázdnota a na konci přesycení až otupělost. Naproti tomu zcela nevyočítavá jednoduchost za hubičku; jen pár tištěných slov, avšak přinášejících povznesení k výšinám. Až mě napadlo, zdali přílišná výpravnost není žroutem ideálů, ba co hůř, jestli nebývá záměrnou kamufláží jejich absence či dokonce prostředkem, kterak ideály z myslí zcela vykořenit!

Jistě, kdo chce, ať čte drsné severské detektivky, ať se kouká na *Nymfomanku*. Ať obdivuje Petera Jacksona a Jamese Camerona (to ostatně i já). Ale nejen, nejen to! Jinak se může stát, že už se od všednosti nedokážeme odpoutat jinak než za pomoci rafinované fikce, složitě pořízované i prostředkované stimulace.

Je-li *Babička* pro moderního čtenáře příliš dlouhá, pak pětadvacet stran *Cesty z poutí* by se snad učíst dalo. Přenastavení hodnot alespoň kousíček zpátky ke střídmosti nemůže být na škodu.

Přál bych (nejen do nového roku) všem, aby ve svém více či méně strážném zdesvětském pinožení alespoň občas zažili nějakou tu singularitu vědomí, chvílku, ve které by měli chut zvolat: „Vteřino, stůj!“

František Houdek

Časem s vědou - Poutník k nekonečnému úžasu o velkých činech a lidech vědy - únor

Po 8. lednu 1642 si římská kurie zhluboka oddechla. Skonem Galilea Galileiho (* 15. února 1564 v Pise) se totiž zbavila jednoho velmi horkého bramboru.

Pálit začal na jaře 1609, kdy se do té doby bezproblémový badatel (objevil např. zákon volného pádu), technik (zkonstruoval řadu jedinečných přístrojů) a učitel studentů Galileo Galilei dozvěděl, že v Holandsku vynalezli „přístroj na přibližování dálky“. Téhož roku si sestrojil vlastní dalekohled. Zvětšoval zhruba třicetkrát a ve světě neměl konkurenci. Galileo ho jako první vědec v historii namířil k nebi. Napřed k Měsíci – a uviděl pohory s horami i údolím, a také tmavé skvrny, které považoval za moře.

Během roku 1610 objevil první čtyři měsíce Jupitera, skvrny na Slunci, fáze Venuše, Saturnovy prstence. Zjistil, že Mléčná dráha, do té doby považovaná za jev vznikající v zemské atmosféře, sestává z bezpočtu dalších hvězd.

„Stejně tak, jako mne plní nekonečný úžas, jímá mne i nekonečná vděčnost k Bohu, že se mu zalíbilo učiniti právě mne prvním pozorovatelem tak podivuhodných a tolika stálými skrytých věcí...“

Tyto objevy by církev ještě jakž takž skousla stejně jako fakt, že *il professore* má se svou milenkou tři děti, ke kterým se hrdě hlásí, jenže on začal domýšlet souvislosti! Například Venušiny fáze byly mu důkazem pro Kopernikovu heliocentrickou soustavu, která Římu pila krev už řadu desetiletí. Vrcholem drzosti pak byl roku 1632 tištěný dialog o obou slunečních soustavách, ve kterém Galileo geocentrismus rozcupoval na kousky. Hned na přesrok ale, věkem zesláblý a inkvizicí vyděšený stařec, své názory odvolává - psychologickým záměrem soudičů na stejném místě, kde před třiatřiceti lety vyslechl ortel smrti upálením Giordano Bruno.

Ono slavné „a přece se točí“ nepronesl při odchodu od soudu, jak se traduje, nýbrž zřejmě před jedním ze svých sympatičtějších (učeným arcibiskupem), skrze kterého se to časem dostalo do análů a podleho náležitě dějinné editaci.

Zbytek života Galileo strávil v domácím vězení ve Florencii. Zemřel zcela slepý – cena za objev slunečních skvrn.

V roce 1835 katolická církev vymazala Galileovy knihy z indexu, 1979 nový papež Jan Pavel II. veřejně přiznal, že Galileovo odsouzení bylo historickým omylem, a 1992 ho rehabilitoval.

Galileo Galilei je průkopníkem experimentální fyziky a za-

kladatelem moderní astronomie. Snad ještě důležitějším jeho přínosem vědě však jsou tři zásady:

1, měř, co je měřitelné, a snaž se učinit měřitelným to, co měřitelné není.

2, (promyšlený) pokus je lepší nežli (příležitostné) pozorování.

3, (hlavním) jazykem přírodovědy je matematika.

Závěrem otázka čtenáři: pohled z ramen kterého ze tří obrů – spoluvůdčů vědecké metody (shodou okolností téměř současníků), Francise Bacona (věda jako organizovaná moc), Galilea (věda jako poslušnost experimentů) a René Descartese (věda jako čistý rozum) je ti osobně nejbližší?

Kde ukrývá se Slovo života

V roce 1928 badatel britského ministerstva zdravotnictví Fred Griffith objevil, že bakterie *Streptococcus pneumoniae* působící zánět plic existují ve dvou formách – s hladkým povrchem, která je virulentní, a s drsným, která je neškodná. Injikoval tedy myším živé drsné buňky spolu s mrtvými hladkými, a čekal. Po dvou dnech část myši uhynula a při jejich pitvě v nich Griffith našel opět živé drsné buňky, které však mezitím „něco“ transformovalo v agresivní. Tyto výsledky po čase zaujaly kanadského imunologa Oswalda Averyho. Ten

v dlouhé sérii stále zaměřenějších pokusů zjistil, že oním „transformačním principem“, tedy nositelem genetické informace, není žádný z těch nádherně rozmanitých proteinů, jak se čekalo, nýbrž vcelku monotónní, proto dlouho přehlížená deoxyribonukleová kyselina. Zde stačilo kulturu „hodné“ formy mikrobů smočít vodným roztokem DNA extrahované z buněčných jader „zlé“ formy...

Averyho práce odešla do tisku počátkem listopadu 1943 a vyšla 1. února 1944 v časopise *Journal of Experimental Medicine*; učení kolegové se o ni začali hromadně zajímat až po válce. Jenže publikaci silně kritizoval jeden z Averyho vlivných kolegů z univerzity... Bezpochybné potvrzení jejich výsledků přinesl až experiment Hershey a Chaseyové z roku 1952. Začalo se mluvit o Nobelově ceně. Počátkem roku 1955 však Avery (sedmasedmdesátiletý) umírá.

(Za zmínku snad stojí i časová souslednost s penicilinem: objeven Alexanderem Flemingem taktéž v roce 1928, po období latence a následné úporné práci pak začíná do klinické praxe pronikat v letech 1943-44.)

František Houdek

Eroze nukleové citadely Třeštění letitého popularizátora 24

Všichni chceme, aby naši potomci byli lepší než my. Děláme pro to možné-nemožné, ale navzdory vši snaze, moci, bohatství, všechno, čeho jsme během života nabylí, znalostí, zkušeností, zběhlosti v řemesle či hospodaření, zkrátka to, co dnes nazýváme vliv prostředí (kultury), nakonec končí s námi v hrobě... Dítě – jakkoli často nese tělesné rysy a povahové znaky rodičů – se rodí nepopsané a musí začínat od nuly.

Přesto první významná evoluční teorie stavěla na dědičnosti nabytých vlastností (Jean-Baptiste Lamarck, 1809): Organismy se aktivně přizpůsobují prostředí (žirafa si krk prodloužila neustálým natahováním po listí na stromech) a takto získané vlastnosti přenášejí do dalších generací. Podle Charlese Darwina (1859) ale základním motorem evoluce je přírodní výběr z náhodně vytvořených odchylek od průměru (žirafa má dlouhý krk, protože její prapředci narození s kapku delším krkem měli větší šanci na přežití i rozmnožení a časem v populaci převládli). Nicméně Darwin připouštěl, že po generace opakovaná adaptace, ať už fyzická či behaviorální, se dědičně fixuje a vstupuje do souboru vlastností vrozených.

V roce 1889 pak August Weismann prokázal, že tělo (somatické buňky) je od svého genomu (pohlavních buněk) odděleno neprostupnou bariérou (později po něm nazvanou). Totéž vyjadřuje i mnohem mladší centrální dogma molekulární biologie (Francis Crick, 1958): Dědičná informace proudí od nukleových kyselin (genom) k bílkovinám (tělo), ne naopak. To už jsme se ale dostali za Averyho trefu do DNA (viz předchozí článek v tomto IK). Za dalších pětadesát let jsme zvládli číst genomy, přiřazovat geny nemocem a zčásti i tělesným a duševním vlastnostem. Zatím poslední objev přináší náznak dědičnosti jednoho konkrétního podmíněného reflexu (viz např. www.osel.cz/index.php?clanek=7327). Lze si představit, že časem budeme umět geny přesně a bezpečně vyměňovat (genetická modifikace) či ovlivňovat intenzitu jejich funkce (epigenetická modifikace).

Co s tím? Oblíbená otázka etiků „smíme dělat všechno, co umíme?“ je ryze řečnická. Naše kultura se odpovědností dvakrát netrápí, takže pokud něco budeme umět a bude o to zájem, prostě se to dělat bude. Třeba pokoutně, což bývá ta horší varianta. (Praktické zákonné rámce našeho žití tedy vyplývají z výsledků vědy, ne ze starozákonní etiky či morálních tradic.)

Lidé, jak odpovídá jejich odvěké přirozenosti, se chtějí mít co nejlip a co nejvic si v životě užít. Čerstvě k tomu přistupuje fakt, že druhy nedobytná nukleová citadela ve městě bílkovin se díky našemu umu mění v průchodák. Úprava genomu se stává zákrokem na úrovni plastické operace. Ano, dcerušky už nebudou potřebovat prsní implantáty, penisy synáčků „narostou“ do komiksových rozměrů, obé i na úvěr! Ale vážně: Jaké psychické vlastnosti asi v těch časech poříčí? Inteligence v každém případě, jistě i průbojnost, v zaostalejších zemích asi stále ještě i síla a odolnost k fyzické dřině. A co klasické ctnosti? Budou žádoucí, nebo naopak na překážku; vřdyť atmosféra silící konkurence a stoupajících nároků eskaluje touhy uspět stůj co stůj...

Ještě zajímavější panorama nabízí pohled z balonu evoluční biologie. Připomejme si její hlavní pilíře:

1. Náhodné mutace v genomu vedou k různorodosti znaků u organismů.

2. Znaků různorodosti se mohou dědit.

3. O tom, které znaky dostanou šanci pokračovat v potomstvu, rozhoduje přírodní výběr.

Jelikož takováto biologická evoluce není „proponována“ pro bytosti s prvky rozumu a svobodné vůle, není divu, že v současnosti se všechny tři její pilíře viklají. Náhodné mutace v genomu se sice vyskytují dál, ale budou válcovány cílenými genovými manipulacemi, diktovanými osobními cíli jedince ovlivněného momentální módou (což pravděpodobně sníží lidskou rozmanitost). I znaky se budou dědit dál, leč přirozená schopnost lidí plodit se vytrácí a musí ji nahrazovat asistovaná reprodukce (u které

zatím nikdo nemůže vědět, kam dlouhodobě povede). A přírodní výběr? Díky lékařské péči a dalším blahodárům civilizace přežívají a množí se i jedinci, kteří by v něm jinak neobstáli (soutěží se už především o sociální status).

Jinak řečeno, biologická evoluce člověka přechází v evulci kulturní. Zatímco příroda vyselektovala druh *Homo sapiens* pro podmínky, které už pominuly, nyní každý člen moderní společnosti (liberálně demokratické, řečnické) selektuje sebe i své děti pro (odhadované) podmínky budoucí. Příroda, slepá a neuspěchaná, „hájí“ zájmy života jako takového. Jednotlivci, jednooci a netrpěliví, hájí zájmy sebe sama. Bude jistě zajímavé sledovat, jak střetnutí těchto dvou evulcí dopadne.

František Houdek

DOGMA

HOBIT: ŠMAKOVA DRAČÍ POUŠŤ – jestliže jednička byla adaptací dětské knižky pro dospělé, ve dvojce už předlohu skoro nepoznáte. Část publika i recenzentů je podle ohlasů spokojena, ale podle některých menšinových jedinců a mne je tento přežvýkaný (jakkoliv technicky slušný) výsledek jen těžko stravitelný.

HUNGER GAMES 2: VRAŽEDNÁ POMSTA – podobně jako u prvního dílu platí: už jsme viděli spoustu horších filmových přepisů (např. viz výše). Kdo chce, může zvažovat / diskutovat, zda je dvojka lepší / horší jedničky, ale za udržení úrovně si zaslouží pochvalu.

SERIÁLY ČT:

ČTVRTÁ HVĚZDA (polovina 1. dílu) – sitcom stejně nevtipný jako vulgární, navíc napsaný tak amatérsky, že ani Ivan Trojan neví / nemá co hrát. Nedokázal jsem dokoukat...

PŘÍPADY 1. ODDĚLENÍ (1. díl) – zcela naplnily tvrzení Spáčilové v bůhvíproč pochvalné recenzi, že se drží žánru a nejsou vztahovým seriálem pro všechny a tudíž vlastně pro nikoho. Vztah tam není žádný, postavy detektivů totálně splyvají – odlišuje se pouze děvkař a postava Bolka Polívky, která zaujme záhadou, co na oddělení vlastně dělá. Vraha jsem odhadl po patnácti minutách nikoliv dedukcí, ale tím, jak divně se tváří a hraje. Kladem je, že na rozdíl od Kriminálky Anděl tady hrdinové občas projeví nějaký pocit a pákrát dokonce udělají vtip, takže je hravě rozeznáte od mrtvolky.

PRVNÍ REPUBLIKA (1. díl) – asi nejlepší z prvních dílů, které jsem v poslední době viděl, ale i přesto unylý a tak neslaně nemastně napsaný, že po týdnu jsem se nepřemluvil ke sledování pokračování.

ŠKODA LÁSKY (1. povídka 3. dílu) – historka o provinční volbě miss mokré tričko beznadějně pošilhávající po Formanově Hoří, má panenku. Fádně a moralizující napsaná, tuctově natočená, a ježto ani kamera neočumuje mokré vnady, není jediného důvodu vzít ji na milost.

Filip Gotfrid

Drakova šmačí poušť

Když Peter Jackson veřejně oznámil, že po velmi úspěšném zpracování Pána Prstenů hodlá natočit i další slavné Tolkienovo dílo, Hobita, byly reakce dosti rozporuplné. Od naprostého nadšení na straně jedné po pochybovačný skepticismus na straně druhé. Jak si poradí se zpracováním díla, které dějově předchází Pánovi prstenů a je primárně určeno dětem? Bude šťastné rozvrhnout třísetstránkovou knihu do tří dílů a doplnit řadou nových postav?

Zatímco po prvním filmu měl Jackson takřkajíc celkem dobře „našlápnuto“, po uvedení druhého dílu to zdaleka není tak jisté...

Na celkovém zpracování filmu, jeho tricích, kostýmech i náročných efektech jsou vidět obrovské peníze, ale bohužel zhusta na úkor tolkienovské poetiky. Děj je plný akčních scén odehrávajících se v kouzelné přírodě, ale občas působících poměrně chaoticky, jako by převládala snaha původní příběh poněkud „nafouknout“ a vyšperkovat, aby látka vydržela i na další díl.

Hlavní postavy se herecky předvedly se střídavým úspěchem. Trpaslíci se sice příliš povahově neodlišovali, ale jejich herecké výkony byly standardně kvalitní, kořeněně přirozeně působícím humorem. Zde herecky vynívá jen charismatický Richard Armitage (Thorin Pavéza), který zvládl i rozporuplné rysy své postavy. Ian McKellen jako Gandalf byl tradičně skvělý, stejně jako Martin Freeman (Bilbo), i když ten tentokrát nedostal pro své herecké umění tolik prostoru. Také nesmíme zapomenout na úžasného Benedicta Cumberbatche, který působivě namluvil draka Šmaka.

Na druhou stranu se však divák sám sebe ptá, jak je možné, že se z takového (s prominutím) pitomce, jako je Legolas, mohl později stát tak čítankový kladný hrdina. Také král lesních elfů občas vypadá jako „jednodušeji konstruovaný“ vládce s podivnými myšlenkovými pochody. Kamenem úrazu je však v celém příběhu uměle dosazená postava elfky Tauriel (Evangeline Lilly), která sice ovládá bojové umění, ale jako elfka je velmi nepřesvědčivá, což nejvíc křičí v lehce trapné léčitelské scéně v Jezerním městě, kde uzdravuje jednoho z hrdinů pomocí poněkud ‘telecicho’ vyzpěvování hodného ochotnického představení v Horní dolní.

Je také nutné zmínit, že ani překlad nebyl z nejdřívejších. Pravděpodobně z důvodu urputné rádoboriginality nějaká „moudrá hlava“ přeložila jméno léčivky Athalas (Králův lístek) jako Panský lupen... to pak skutečně vyzní jako název píce pro prasata. Také v titulcích byly dost nápadné chyby (jednou se objeví správně jméno jedné z postav Medděd, podruhé zase Medvěd – vždyť je to jedno, že...).

Jistým zklamáním je hudba. Ne snad ani ta, co dokresluje a podtrhuje děj filmu, ale závěrečná píseň – obyčejný, tuctový cajdák, který může doprovázet jakoukoli přihloupou teenager-skou komedii. Škoda.

Film je možno zhlédnout v podstatě s celou rodinou a asi se i celkem dobře pobavit. Jen se musí ctěný divák rozloučit s tím, že jde na Tolkiena...

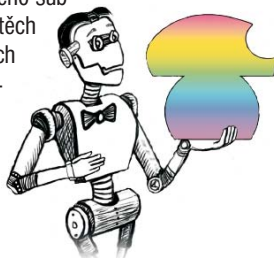
Hana Nájemníková

Sci-fi klub ANDROMEDA Plzeň vyhlašuje jubilejní
**25. ročník literární
soutěže o Stříbrně-
lesklý halmochron**

Soutěžní podmínky:

- Zasláné práce musí být v žánru SCI-FI. Upřednostňujeme hlavně povídky na téma cestování časem.
- Rozsah povídky je omezen na 40 normostran nebo maximálně na TŘI povídky, jejichž součet nepřesáhne 40 normostran. NORMOSTRANA - stránka, která obsahuje 30 řádků o 60-ti znacích s řádkováním 1,5 - to značí 1800 znaků na stránku včetně mezer. Jednoduchým výpočtem lze zjistit, že rozsah povídky(dek) by neměl přesahovat 72000 znaků. Elektronicky zasláné povídky není nutné formátovat na normostránkový vzhled.
- Soutěž je NEANONYMNÍ - tzn. příspěvky by měly mít v hlavičce jméno autora či alias, pod kterým mají být uváděny. Texty musí být zaslány e-mailem nebo na CD/DVD, napsané v běžném textovém editoru (Word, OpenOffice Writer apod.) nebo dodány ve třech exemplářích, psané strojem nebo vytištěné na kvalitní tiskárně. Texty dodané v elektronické podobě mají větší šance na zveřejnění ve sborníku a není je nutné zasílat v papírové formě. Soubory by neměly obsahovat viry známého či neznámého původu. NEZAPOMÍNEJTE NA ZPÁTEČNÍ ADRESU!
- Nevyžádané písemné příspěvky se nevrací.
- SFK ANDROMEDA si vyhrazuje právo na uveřejnění ve svém klubovém fanzinu.
- Prosíme autory, kteří nesouhlasí se zveřejněním svého příspěvku na Internetu, necht' nás na to laskavě upozornit.
- Uzávěrka soutěže je dne 30. dubna 2014.
- Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: endymion@email.cz, kde získáte i další informace
- Písemné práce zasílejte na adresu:
Petr Kaufner; Kralovická 41; 323 32 PLZEŇ
- Pořadatelé se zavazují, že osobní údaje účastníků soutěže neposkytnou žádné třetí osobě a využijí je pouze pro komunikaci s autory prací.

Spolek přátel krásného slova nabízí autorům humoristické sci-fi účast v připravované sbírce povídek a možnost stát se tak dalším propagátorem nového sub-žánru real prediction. S výběrem těch nejlepších příspěvků, zasláných nejpozději do 28. 2. 2014, pomohou naši přední autoři Františka Vrbenská a Jiří Wolker Procházka. Požadavky na povídky a bližší info k žánru re-pre lze najít na www.mush-room-system.com.

Klub Julese Vernea Praha
a klub 451 stupňů Fahrenheita Košice vyhlašují
**XXV. ročník SOUTĚŽE
o NEJLEPŠÍ FANTASY
2014**

Zasláné příspěvky musí splňovat podmínku, že jde o fantasy – nechceme pohádky pro děti, ani SF (jedině se silnými prvky fantasy), ani mystické horory o stěhování duší. Počet draků, čarodějů, magických mečů, bojovníků, magie ani unesených princezen není omezen. Můžete napsat temnou fantasy, kde pro samou magii není vidět ani na krok, můžete napsat humorounou fantasy, můžete napsat další pokračování Conanových dobrodružství – fantasie má dveře dokořán. Příběh by však měl obsahovat prvky iracionálna, jak už je to ve fantasy zvykem.

Příspěvky zasílejte psané čitelně strojem nebo vytištěné z počítače ve dvou kopiích, rozsah libovolný - od jediné věty po kufr nadtý rukopisy. Zasláné práce nesmějí být jinde publikovány ani zaslány do jiné literární soutěže. Soutěže se nemohou zúčastnit autoři, kteří již vydali knihu nebo vlastní sbírku povídek.

Pořadatelé soutěže mají právo na jedno jejich zveřejnění v publikacích Klubu Julese Vernea Praha nebo 451 stupňů Fahrenheita Košice nebo budou otištěny v časopise Pevnost nebo XB-1.

Poroty zasedají v Praze a v Košicích a vyberou užší kruh nominovaných autorů na vítěze. Již jenom tato nominace dává právo být pasován na rytíře Řádu fantasy s titulem Lady nebo Sir. Vítěz bude vybrán z rytířů Řádu fantasy a obdrží titul Nositel meče a skutečný meč.

Své příspěvky posílejte nejpozději do **31. 7. 2014** na adresu Egon Čierny, Matěchova 14, 140 00 Praha 4.

NON FICTION

Ian Stewart

Truhlice matematických pokladů profesora Stewarta

Po Kabinetu matematických kuriozit nám profesor Stewart přináší další knihu plnou matematických hříček (se srozumitelným vysvětlením v dodatku na konci knihy).

Dozvíte se například, že matematika má i praktická využití, pokud budete za dva měsíce falšovat daňové přiznání, měli byste svá vymyšlená čísla upravit tak, aby odpovídala Benfordovu zákonu, jinak by vás mohl nějaký chytrý softwarový účetní odhalit bez toho, že vám zkontroluje jedinou účtenku.

Dokořán/Argo, Praha 2013, překlad Lukáš Georgiev, 344 str., 350 Kč